Maros megye legolvasottabb napilapja!

NÉPÚJSÁG

2026. szeptember 11., péntek
LXXVIII. évfolyam
204. (22364.) sz.
Ára: 5[00] lej
(előfizetőknek 3[00] lej)

KÖZÉLETI NAPILAP

Közszállítás nélkül maradt Csejd és Tófalva

A diákok nincs mivel eljussanak a marosvásárhelyi középiskolákba

Illusztráció

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Kiss Árpád csejdi lakos a Népújság figyelmét egy kritikus helyzetre hívta fel, amely közvetlenül több száz lakost és több tucat diákot érint a Marosszentgyörgy községhez tartozó Csejd és Tófalva településeken. Szeptember 7-én megkezdődött az új tanév, azonban a két település IX–XII. osztályos diákjai számára semmilyen tömegközlekedési lehetőség nincs, amivel eljuthatnának a marosvásárhelyi középiskolákba. Ez a teljes elszigeteltség már több mint 8 hónapja, 2026. február 1-je óta tart.

Mezey Sarolta

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje

idejében megújítani előfizetését!
Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, olcsóbban, mint ha megvásárolná!

Tavasszal kezdődött, jelenleg szünetel a náznánfalvi Maros-part rendezése

Az alpolgármester közölte, hogy eddig megtörtént a tereprendezés és a szükséges nyomvonal kialakítása. A további munkálatokhoz több cég is jelezte segítségnyújtási szándékát.

2.

Róma csillagai Mikházán

Könnyed nyár végi programra hívta a történelem, a természettudományok és a csillagok szerelmeseit a múlt hétvégén a Maros Megyei Múzeum: a mikházi Limesparkban a mitológia és valóság együtt és külön-külön is megvilágításba került.

4.

AKTUÁLIS

Lufihámozás újratöltve

Benedek István

Nem gyakori jelenség, hogy valamilyen összefüggésben egy helyen emlegessék az USR és az AUR nevét, de a napokban adódott egy ilyen alkalom. Mind a két párt nyújtott be törvénytervezetet arra vonatkozóan, hogy 300 főre kellene csökkenteni a parlament létszámát. A kezdeményezéseket benyújtó két alakulat még alapítóik terveiben sem létezett, amikor ebben a kérdésben a választók már hoztak egy döntést, aminek azóta sem szerzett senki érvényt. Most ennek a hagyatékát próbálják az új pártok kihasználni, de borítékolható, hogy eredménytelenül.

(Folytatás a 3. oldalon)

naptár

SZEPTEMBER

11 PÉNTEK

6:54 7:07
19:43 19:38
A nappal hossza: **12** óra **49** perc

Ma **TEODÓRA**, holnap **MÁRIA** napja

Az év **254.** napja, hátravan **111** nap

Isten éltesse!

MÁRIA: héber eredetű név, a Mirjam névből származik. A leggyakoribb magyarázatok szerint a jelentése keserűség, mirha vagy úrnő.

IDŐJÁRÁS

Változékony

Hőmérséklet:
max.: .... **32 °C**
min.: .... **17 °C**

VALUTAÁRFOLYAM

BNR: **2026. szeptember 10.**

1 €	**5,2537 lej**
1 $	**4,5164 lej**
100 Ft	**1,4449 lej**
1 g arany	**638,0876 lej**

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 65-ös iroda, naponta 10–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai

Joker	38, 18, 25, 15, 21 + 5	NOROC PLUS: 5 6 0 2 1 4
Loto 5/40	18, 31, 7, 16, 38, 13	SUPER NOROC: 4 3 1 3 6 4
Loto 6/49	34, 14, 15, 6, 9, 33	NOROC: 0 8 0 7 9 0 6

MEGYEI HÍREK

Utazási pályázat középiskolásoknak

A Rákóczi Szövetség az 1956-os forradalom és szabadságharc 70. évfordulója alkalmából meghirdette nagy hagyományú és nagy sikerű diákutaztatási programját az október 23-i nemzeti ünnephez kapcsolódóan, Kárpát-medencei középiskolások számára. A program azt a célt szolgálja, hogy a Kárpát-medence országaiban élő magyar középiskolások együtt emlékezzenek meg az 1956-os forradalomról és szabadságharcról, illetve ehhez kapcsolódóan minél több élmény, kapcsolat szövődjön a magyar diákok, tanárok és iskolák között. A pályázat feltétele, hogy az utazó középiskolás csoport a Kárpát-medencében legalább egy határt átlépjen, és egy másik iskolával közös programot szervezzen. A pályázaton 400 ezer forint értékű utazási kerettámogatás nyerhető el, az utazók számától és a megtett távolságtól függően. Az online pályázati adatlapok beérkezésének határideje október 5. A kirándulásokat az október 18-28. közötti időszakra kell betervezni. A pályázati űrlap és további részletek a Rákóczi Szövetség honlapján érhetők el.

Virágvarázs fesztivál Marosvásárhelyen

A hét végén, szeptember 11-től 13-ig zajlik Marosvásárhelyen a Debreceni Virágkarnevál mintájára harmadszor megszervezett Virágvarázs fesztivál. 11-én, pénteken 10 órakor kezdődik a program a várudvaron, ahol virág- és kézművesvásár, tematikus kertek és viráginstallációk kiállítása, kulináris élmények, sörkert és zene várja a látogatókat. Aznap 18.30-tól Szentjobbi Gergő és Mihály Csaba akusztikus koncertjét lehet meghallgatni, 19.30-tól lemezlovasok gondoskodnak a jó hangulatról. Ezek a programpontok (a koncertet kivéve) a rendezvény további két napján megismétlődnek. A virágautók látványos felvonulására szeptember 12-én, szombaton 13 órától kerül sor, a táncbemutatókkal színesített parádén mintegy 600 táncos vesz részt. A várban 16 órakor kezdődik a fesztivál hivatalos megnyitója, amelyen a debreceni mazsorettek is fellépnek. Szeptember 13-án, vasárnap népzenei, néptáncos műsor hallgatható, nézhető meg a várban, 16 órától a Boróka néptáncegyüttes lép fel.

Búcsú a kápolnánál

Szeptember 13-án, vasárnap 18 órától kerül sor a Marosszentgyörgy határánál levő Fürszt-telepi kápolnánál a Szent Kereszt felmagasztalása búcsúünnepre. A szentmisét a ravatalozóban tartják, előtte a résztvevők körmenetben meglátogatják a 17. században épült kápolnát és a benne található szent keresztet.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

Tavasszal kezdődött, jelenleg szünetel a náznánfalvi Maros-part rendezése

Tavasszal még munkagépek dolgoztak a náznánfalvi Maros-parton: földet hordtak, a töltés környezetét rendezték, és a gát mentén kialakítandó nyomvonalon folytak a munkálatok. Néhány hónappal ezelőtt több munkagép és teherautó is dolgozott a területen, miközben a földet a gát megfelelő részeire szállították és terítették. Az érintett szakasz azonban jelenleg is nagyrészt hasonló képet mutat.

Sófalvi Szidónia

A kivitelezés most szünetel, és egyelőre azt sem lehet tudni, mikor fejeződik be. Arról, hogy az azóta eltelt időszakban mi történt, és miért nem látható jelentősebb előrelépés, *Gál Sándor* alpolgármestert kérdeztük.

Tájékoztatása szerint önkéntesek kezdeményezték és vállalták a munkálatokat, ezért ezek ütemezése nem egy előre meghatározott kivitelezési program szerint történik, hanem a rendelkezésre álló lehetőségektől függ.

Az alpolgármester közölte, hogy eddig megtörtént a tereprendezés és a szükséges nyomvonal kialakítása. A további munkálatokhoz több cég is jelezte segítségnyújtási szándékát.

A kivitelezés ugyanakkor önkéntes alapon zajlik, és az önkormányzatnak jelenleg nincs külön költségvetési kerete arra, hogy a teljes munkálatot saját forrásból befejezze. Gál Sándor szerint emiatt a munkavégzés időszakosan szünetel, jelenleg pedig éppen ilyen szünet van.

Konkrét befejezési határidőt sem határoztak meg. Az alpolgármester válasza alapján a folytatás attól függ, hogy az önkéntes csapat, illetve a segítséget felajánló cégek mikor és milyen kapacitással tudnak ismét bekapcsolódni a munkába.

Fotó: Sófalvi Szidónia

25 hektáron égett a száraz növényzet Marosszentgyörgy határában

Csütörtökön a déli órákban Marosszentgyörgyön a Márton Áron utcába riasztották a marosvásárhelyi tűzoltókat, ahová a tűzoltókocsik mellett egy drónt is bevetettek felderítés és a terület megfigyelése érdekében.

A száraz növényzet körülbelül fél kilométeres sávban égett, s fennállt a veszély, hogy a tűz a lakóházakra is ráterjed.

A tűzoltóknak sikerült eloltani a tüzet, és megakadályozni, hogy a tűz – amely 25 hektáros területet érintett – belekapjon az épületekbe.

Egy 20 éves férfi égési sérüléseket szenvedett

Szerdán este Dédán kigyúlt egy lakóház. Az oltásban helyi és a szászrégeni hivatásos tűzoltók, valamint a dédai és a marosoroszfalui önkéntes tűzoltók vettek részt.

Az épület tetőzete körülbelül 100 négyzetméteren égett le, egy személyt a tűzoltók érkezése előtt kimenekítettek az épületből. Több személy pánikrohamot szenvedett, őket a rohammentősök látták el.

Egy 20 éves fiatal, aki az égő épületben tartózkodott, felső végtagjain II. fokú égési sérüléseket szenvedett. Őt a szászrégeni sürgősségi kórházba szállították. (*mezey*)

Kirándulás Szejkefürdőre

A Marosvásárhelyi Magyar Nyugdíjasok Klubja kirándulást szervez szeptember 19-én Szejkefürdőre.

Megtekintjük a Mini Erdély Parkot, Orbán Balázs sírját, Homoródfürdőre megyünk, majd visszafele megállunk Korondon.

Érdeklődni a 0744-928-299 vagy 0265/264-442-es telefonszámokon lehet 9–14 óra között.

RENDEZVÉNYEK

Filmek a nyári színházban

Szeptember 11-én, pénteken és 12-én, szombaton este 8 órától filmvetítésre várják a marosvásárhelyieket a nyári színházba. A Szabadtéri mozikaraván nevű program keretében pénteken A kis Amélie című, 2025-ben bemutatott független animációs filmet lehet megtekinteni Liane-Cho Han és Maïlys Vallade rendezésében, szombaton Richard Linklater Nouvelle Vague – Az új hullám című fekete-fehér alkotása (16+) van műsoron, a film a francia új hullám kezdetét és Jean-Luc Godard híres Kifulladásig című művének a születését mutatja be.

Szüreti mulatság Kelementelkén

A Kis-Küküllő Borlovagrend szeptember 12-én, szombaton 15. alkalommal rendezi meg a hagyományos kelementelki szüreti mulatságot. A szüreti szokások felelevenítése és a színvonalas kultúrműsorok mellett lesz must- és borkóstoló, gulyásparti, nyárson sült sertés és bárány, valamint más ínycsiklandó finomságok. A rendezvény programkínálatában gyermekfoglalkozások és kézművessátrak is szerepelnek, továbbá bábszínház is lesz kicsiknek és nagyoknak. Az egész napos rendezvényt koncert és tűzijáték zárja. A szervezők minden szórakozni vágyót várnak.

Bagdy Emőke Marosvásárhelyen

Dr. Bagdy Emőke, a magyar pszichológia meghatározó alakja szeptember 13–18. között négy székelyföldi városban tart előadást Lelki utakon Erdélyben című turnéja keretében. A beszélgetéssorozat személyes életúttörténeteken és aktuális pszichológiai témákon keresztül nyújt inspiráló betekintést, a közönség kérdezési lehetőségével. Marosvásárhelyen a Kultúrpalotában szeptember 13-án, vasárnap 18 órától Bagdy Emőke Kapcsolataink és döntéseink pszichológiája című előadása hangzik el. Az esemény házigazdája Máthé Kincső.

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ: Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES: Benedek István
LAPSZERKESZTŐ: Vajda György

MUNKATÁRSAK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Gligor Róbert László, Kaáli Nagy Botond, Mezey Sarolta, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Sófalvi Szidónia, Szeredai Vivien, Szer Pálosy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Mátyus Beáta. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. • Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujsag.ro
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000083
ISSN 1220–3475 (print);
ISSN 1584–3238 (online)

Románia nem küld katonákat az ukrajnai háborúba

Románia nem küld harcoló alakulatokat Ukrajnába és nem vezényel katonákat a frontvonalra – szögezte le szerdán a román elnöki hivatal.

Facebook-bejegyzésével az intézmény azokra az interneten terjesztett hamis híresztelésekre reagált, miszerint Románia katonákat készül küldeni Ukrajnába, hogy részt vegyenek a háborúban. Az elnöki hivatal ezt rémhírkeltésnek, szándékos manipulációnak nevezte, amely egy adminisztratív döntés szándékos elferdítésével próbálja azt a megalapozatlan látszatot kelteni, hogy Romániát is belerángatják a háborúba.

Nicuşor Dan román elnök valójában ahhoz kérte a parlament hozzájárulását, hogy az ország legfeljebb húsz katonával járuljon hozzá az Ukrajnát támogató többnemzetiségű erők műveleti parancsnokságának működtetéséhez – mutatott rá az elnöki hivatal.

Az intézmény kifejtette: Oroszország Ukrajna elleni katonai agressziója tartós geopolitikai bizonytalanságot okoz az övezetben, a Fekete-tenger térségének valamennyi államát érinti, beleértve Romániát is, amelynek közös határa van Ukrajnával.

Románia legfőbb prioritása polgárainak védelme és biztonsága, ezért részt vesz az ezt elősegítő összes nemzetközi együttműködésben. Ezek egyike a „tettre készek koalíciója”, amelynek célja, hogy egy esetleges tűzszüneti megállapodás után politikai és jogi biztonsági garanciákat nyújtson Ukrajnának, hozzájárulva az egész régió békéjéhez és stabilitásához. A politikai szintű döntések katonai végrehajtásának biztosítására tavaly létrehozták az Ukrajnát támogató többnemzetiségű erők műveleti parancsnokságát, amelyben a román részvétel nem haladná meg a húsz főt: ehhez kérte az államfő a bukaresti parlament hozzájárulását – magyarázták.

A közlemény rámutat: nem a frontvonalról, hanem szövetséges területen lévő biztonságos helyszínről van szó: a műveleti parancsnokság rotációs alapon Franciaországban és az Egyesült Királyságban működik majd, több ezer kilométerre a frontvonaltól. A kis létszámú román katonai kontingens kizárólag tervezési, irányítási és koordinációs feladatokat lát el, harci tevékenységben nem vesz részt – nyomatékosította a román elnöki hivatal. (*MTI*)

Többen szavaznának az AUR-ra, mint a két legnagyobb hagyományos pártra együttvéve

Többen voksolnának a szélsőjobboldali Románok Egyesüléséért Szövetségre (AUR), mint a két legnagyobb hagyományos pártra, a Szociáldemokrata Pártra (PSD) és a jobbközép Nemzeti Liberális Pártra (PNL) együttvéve – derült ki egy csütörtökön közzétett friss felmérésből.

Az Inscop közvélemény-kutató szeptember 1. és 7. között gyűjtött adatai szerint az AUR a voksok 39,7 százalékával nyerne, ha most rendeznének parlamenti választásokat.

A tavaly júniusban létrehozott Európa-barát nagykoalícióból májusban kilépett, és a Bolojan-kabinetet szélsőjobboldali segítséggel megbuktató PSD-re most a választók 18,7 százaléka adná voksát, míg az európai néppárti tagsággal rendelkező, Ilie Bolojan ügyvivő miniszterelnök által vezetett PNL a voksok 16,3 százalékát gyűjtené össze.

A kormánykoalícióban szintén részt vevő, centrista-liberális Mentsétek Meg Romániát Szövetség (USR) most 9 százalékot érne el.

Az RMDSZ támogatottságát 5,5 százalékra mérte szeptemberben az Inscop.

Az ötszázalékos választási küszöb alatt, 4,1 százalékon áll a zöldek frakciójában politizáló Nicolae Ştefănuţă EP-képviselő által támogatott Egészség-Oktatás-Természet-Fenntarthatóság (SENS) nevű párt, míg a jelenlegi parlament két másik – az AUR-ból kivált politikusok által alapított – szélsőjobboldali pártja, az SOS Románia és a Fiatal Emberek Pártja (POT) egyaránt 2,7-2,7 százalékkal szerepel az Inscop felmérésben.

A parlamenti választásokon való részvételüket biztosra ígérő válaszadók körében még nagyobb az AUR előnye: a George Simion vezette szélsőjobboldali pártra a biztos választók 40,2 százaléka adná voksát, míg a PNL-re 17,2 százalékuk, a PSD-re pedig 16,4 százalékuk.

Remus Stefureac, az Inscop igazgatója Facebook-bejegyzésében kiemelte: az elhúzódó politikai válság közepette stagnál a korábbi kormánykoalíciót alkotó pártok választói támogatottsága, egyikük sem éri el a 20 százalékos küszöböt. Bár a PNL népszerűsége a bizalmatlansági indítványt követően jelentősen megugrott, az átmeneti kormányzás négy hónapja felélte az ebben az időszakban szerzett választói tőkét, így a párt népszerűsége visszaesett a kormánybuktatás előtti szintre.

A PSD és az USR helyzete stabilizálódik, és enyhe erősödés figyelhető meg náluk, miközben az AUR támogatottsága stabilan 40 százalék körül alakul – értékelt az Inscop igazgatója.

Romániában több mint négy hónapja tart a kormányválság. A korábbi Európa-barát nagykoalíció (PSD-PNL-USR-RMDSZ) pártjai továbbra is elhatárolódnak attól, hogy a szélsőjobboldali pártokkal közösen alakítsanak kormányt, de az egymást kölcsönösen támadó jobb- (PNL-USR) és baloldali (PSD) pártok képtelenek – a szélsőjobb nélküli – kormánytöbbséget összehozni.

Az AUR előrehozott választásokat sürget, amelyeket minden közvélemény-kutatás szerint nagy előnnyel meg is nyerne. (*MTI*)

Az amerikai erők egy hét alatt tíz iráni tartályhajót semmisítettek meg

Az amerikai erők egy hét alatt tíz iráni tartályhajót semmisítettek meg – közölte a közel-keleti műveletekért felelős Középső Parancsnokság (CENTCOM) szerdán, miközben tagadta, hogy amerikai hadihajók találatot kaptak volna.

A CENTCOM közösségi médiában megjelent bejegyzése megerősítette, hogy Irán két nap alatt két alkalommal ballisztikus rakétákat lőtt ki a hajóira, de hozzátette, hogy a támadást elhárították, és amerikai tengerészeknek nem esett bántódásuk.

A közlemény szerint a keddi rakétatámadásra válaszul az amerikai haderő további öt iráni olajszállítót semmisített meg, az egyik légicsapásról videót hoztak nyilvánosságra, amelyen az látható, amint az Iránhoz tartozó Riesco tartályhajó elsüllyed, az amerikai állítás szerint az Ománi-öbölben.

„Ezek a teherhajók a több milliárd dolláros árnyékhálózat részei voltak, amely pénzzel látja el a Forradalmi Gárdát” – olvasható a CENTCOM bejegyzésében.

Az amerikai tisztségviselők szintén szerdán arról is beszámoltak, hogy Irán jordániai amerikai támaszpontok ellen is rakétákat indított, amelyek közül egyik sem érte el célpontját. Jordánia ezzel egy időben azt közölte, hogy a területe ellen irányuló 18 rakétát az integrált légvédelem semmisített meg, további 2 iráni eszköz lakatlan területen csapódott be. (*MTI*)

ORSZÁG – VILÁG

Ismét dróndarabokat találhattak a tengerparton

Feltehetően drónból származó darabokat találtak helybéliek csütörtökön a Konstanca megyei Corbu településhez tartozó partszakaszon. A helyszínre rendőrök és csendőrök vonultak ki, lezárták és biztosították a területet. A tárgyakat elszállítják további vizsgálatra. A helyi hatóságok közlése szerint dróndarabokról van szó, amelyek az első vizsgálatok alapján nem tartalmaznak robbanóanyagot. Az utóbbi időszakban a román tengerpart több pontján is találtak partra sodródott drónmaradványokat. Egyik korábbi esetben a roncsdarab robbanóanyagot is tartalmazott. (*Agerpres*)

Már öt éve figyelmeztették a kataszteri hivatalt az informatikai biztonsági problémáira

A Román Hírszerző Szolgálat (SRI) keretében működő Országos Cyberint Központ már 2021-ben figyelmeztette az Országos Kataszteri Hivatalt (ANCPI) az informatikai rendszereiben azonosított biztonsági résekről, a SRI adatai szerint azonban az intézmény nem válaszolt hivatalosan a jelzésre – közölte szerdán a központ vezetője. Anton Rog a parlament informatikai szakbizottságainak ülésén számolt be erről. A testület az ANCPI ellen július 14-én elkövetett kibertámadást vizsgálta, amely csaknem egy hónapra működésképtelenné tette az e-Terra platformot, leállítva a romániai ingatlanügyleteket. Beszámolója szerint az Országos Cyberint Központ 2021-es vizsgálata által az ANCPI rendszereiben feltárt súlyos biztonsági hiányosságokról és kritikus sérülékenységekről az intézmény mellett az akkori miniszterelnököt és a fejlesztési minisztérium vezetését is tájékoztatták. (*Agerpres*)

A válságkezelésért felelős uniós biztost fogadta az államfő

Nicușor Dan államfő csütörtökön a Cotroceni-palotában fogadta Hadja Lahbib egyenlőségért, felkészültségért és válságkezelésért felelős uniós biztost. Valentin Naumescu elnöki tanácsadó beszámolója szerint a találkozón az Európai Unió polgári védelmi mechanizmusának jelentőségéről egyeztettek. A rendszer keretében működő rescEU repülőjárataival idén civileket menekítettek ki a közel-keleti bombázások idején – emlékeztetett. Azt is közölte, hogy az uniós biztos köszönőlevelet adott át a román elnöknek és elismerését fejezte ki Románia szerepvállalásáért a közel-keleti válság- és konfliktusövezetekben rekedt gyermekek és civilek kimenekítésében. Nicușor Dan államelnök az X platformon rámutatott, hogy a megbeszélésen megerősítette Románia határozott elkötelezettségét az Európai Unió ellenálló és reagálási képességének megerősítése iránt az egyre összetettebb biztonsági környezetben. (*Agerpres*)

Júliusban is negatív volt a természetes szaporulat Romániában

Júliusban is negatív volt a természetes szaporulat Romániában. Az Országos Statisztikai Intézet (INS) csütörtökön közzétett adatai szerint 2026 júliusában 13.497 gyermeket anyakönyveztek Romániában, ami 4,2 százalékos csökkenést jelent az egy évvel korábbihoz és 14,5 százalékos növekedést az előző hónaphoz képest. Ugyanakkor júliusban 18.777 halálesetet jegyeztek, 0,9 százalékkal kevesebbet az egy évvel korábbinál és 1,4 százalékkal kevesebbet a júniusinál. Az egy év alatti gyermekek körében 64 halálesetet regisztráltak, 12-vel kevesebbet, mint egy évvel korábban, de 25-tel többet, mint júniusban. (*Agerpres*)

Lufihámozás újratöltve

(Folytatás az 1. oldalról)

Az ország rendszerváltás utáni történetében nem tartottak túl sok országos érvényű népszavazást, összesen nyolcat. Ezekből egyetlenegy esetben történt meg, hogy a referendum érvényes volt, mert elegendő számú szavazó vett részt, eredményes is, mert a voksolók túlnyomó többsége igennel szavazott, és mégsem lett semmilyen következmény. Ez volt a 2009-es első elnökválasztási fordulóval egyszerre tartott referendum, ahol két kérdés szerepelt a szavazólapon. Az egyik, hogy legyen-e egykamarás parlament, a másik pedig a parlament maximum 300 fős létszáma. A választók közel 51 százaléka vett részt a referendumon, és a szavazók több mint háromnegyede támogatta mindkét kérdést. Ennél világosabban nehezen lehetett volna véleményt nyilvánítani.

Az illető népszavazás az adott időben az akkori elnök és a vele szemben álló pártok politikai háborújának egy csatája volt, amelyet akkor az elnök nyert meg. A szavazók, akik véleményt nyilvánítottak, csak mellékszereplők voltak az egészben. Mert ugyan megkérdezték őket, de a kérdést a feltevők sem gondolták komolyan. Akkor sem, és most sem tevődött fel érdemben a kérdés az érintett döntéshozói körökben, hogy jobban működhetne-e az ország és az intézményrendszere, hogy ha átalakítanák a törvényhozást, és csökkentenék a képviselők számát. Egyébként is, nem azon múlnak a dolgok, hogy hány képviselő jár be a parlamentbe, és ez egy vagy két testületre osztva működik. Inkább azon, hogy azok, akik bekerülnek oda, milyen felkészültséggel és szakértelemmel rendelkeznek, mennyire végeznek jó munkát. Ebben is, mint az élet számos más területén, nem a forma a lényeges, hanem a tartalom.

És ahogy egy lufihámozó mutatvány volt ez az ügy tizenhét éve, most is ugyanazt látjuk egy újabb kiadásban. Politikai berkekben szakállas mondás, hogy ha jól el akarsz ásni egy ügyet, akkor alakíts neki egy bizottságot. Lehetőleg jó nagyot. Az majd ülésezik, tárgyal, vitázik, csak éppen érdemi döntést nem fog hozni soha az életben. Pontosan ezt csinálták most is a parlamentben. A minap eldöntötték, hogy felállítanak egy munkacsoportot – ez is egy verzió a bizottságra –, amely majd megvizsgálja aranyosék és progresszívék tervezeteit. A két párt majd jókat fog nyilatkozni, hogy lám, ők megpróbáltak érvényt szerezni a népakaratnak, de a nagyok nem hagyják őket érvényesülni. Még lehet, hogy kampányban előveszik a lufit, leporolják, újra meghámozzák. Lehet, kell még egy szűk generációnyi idő, amíg a tartalmán is elgondolkodnak.

A diákok nincs mivel eljussanak a marosvásárhelyi középiskolákba

(Folytatás az 1. oldalról)

– Annak ellenére, hogy az ügyet több alkalommal is jeleztük, továbbá egy 201 aláírást tartalmazó petícióval is alátámasztottuk, amelyet április 27-én nyújtottunk be a Maros Megyei Tanácshoz és Marosszentgyörgy Polgármesteri Hivatalához, valamint május 8-án a faluban fennálló több egyéb problémával együtt szintén jeleztük a helyzetet, felháborító bürokratikus egymásra mutogatásnak és be nem tartott hivatalos ígéreteknek vagyunk tanúi – írja Kiss Árpád, aki egy kronológiai összegzőt is küldött arról, hogy milyen küzdelmet folytatott a csejdi és tófalvi közszállítás beindítása érdekében.

A marosszentgyörgyi helyi tanács 2025. december 8-i 63-as számú határozatával, valamint a 2025. december 30-i 1-es számú kiegészítő okirattal jóváhagyják az ADI-rendszerben működő közösségi tömegközlekedési szolgáltatás átruházásának formáját, és a közbeszerzési dokumentációban rögzítik a Marosszentgyörgy közigazgatási egységén belül működő közlekedési szolgáltatás kezelését.

2026. január 9-én Sófalvi Szabolcs polgármester a Facebookon közzétette az új autóbuszokkal és a 4 lejes viteldíjjal kapcsolatos hírt. Ugyanakkor a tófalviak és a csejdiek számára a Niraj Prodcom által biztosított közszállítási viteldíj Marosvásárhelyig 11 lejbe került.

Ebben az időszakban a Niraj Prodcom több alkalommal, összesen négyszer értesítette Marosszentgyörgy Polgármesteri Hivatalát és Maros Megye Tanácsát arról, hogy az ADI autóbuszainak az 5-ös útvonalon történő megjelenésével a saját közlekedési szolgáltatása már nem jövedelmező, ezért bejelentette, hogy megszünteti a Csejdre és Tófalvára közlekedő járatokat.

2026. január 26-án a Niraj Prodcom közzéteszi saját oldalán, hogy 2026. február 1-jétől megszünteti a Tófalvára és Csejdre közlekedő járatokat. Ezt követően a Csejdért Egyesület értesítette Marosszentgyörgy Polgármesteri Hivatalát a járatok megszüntetéséről. Az intézmény válasza szerint nem kapott hivatalos értesítést, amit Maros Megye Tanácsa is megerősít. Így a Niraj Prodcom továbbra is köteles biztosítani a menetrend szerinti járatokat.

2026. február elsején a Niraj Prodcom már nem biztosítja a járatokat, ezért az emberek kénytelenek a buszmegállókban várakozni, hogy taxit vagy alkalmi fuvarozót találjanak.

2026. május 8-án beadványt nyújtottam be Marosszentgyörgy Polgármesteri Hivatalához a Csejden fennálló több problémával kapcsolatban. Elsőként a település tömegközlekedésének hiányát említettem (a 2026.05.08-i 5045. számú beadványban), majd ismét beadványt küldtem Maros Megye Tanácsához, amelyben kifogásoltam, hogy nem kaptam választ az április 27-i petícióra, miközben a településen már négy hónapja nincs tömegközlekedés.

2026. június 3-án választ kaptam Maros Megye Tanácsától, amelyben tájékoztatnak, hogy az intézmény felszólította a Niraj Prodcom vállalatot a járatok újraindítására.

Ekkor a Niraj Prodcomtól mellékelt dokumentumokat kaptam a járatok megszüntetésének okairól, valamint olyan pontosításokat, amelyek szerint Marosszentgyörgy területi közigazgatási egységének feladata a közlekedési szolgáltatások átruházása, mivel az ADI-rendszerben működő tömegközlekedési szolgáltatás tisztességtelen versenyhelyzetet teremt számára.

2026. június 4-én választ kaptam a Marosszentgyörgyi Polgármesteri Hivataltól, amelyben közli, hogy a Niraj Prodcom szolgáltató köteles folytatni a járatokat az adott útvonalon, ugyanakkor azt is, hogy a hivatal sürgős intézkedéseket tett a Marosvásárhely–Csejd útvonal kiterjesztése érdekében. A járatok újraindítását ez év nyarára becsülték.

2026. június 15-én választ kaptam Maros Megye Tanácsától, amelyben tájékoztatnak arról, hogy mind a megyei tanács, mind a prefektúra felszólítja Marosszentgyörgy Polgármesteri Hivatalát, hogy a 2025. december 8-án elfogadott 63. számú helyi tanácsi határozattal összhangban tegye meg a szükséges intézkedéseket, és biztosítsa a lakosság mobilitását a község egész területén.

Szeptember 7-én megkezdődött az iskola, a gyermekek és a szülők pedig bizonytalanok abban, hogy hogyan jutnak majd be a városba, a középiskolákba, miközben már nyolc hónapja nincs tömegközlekedés. Emellett a munkába és orvoshoz való eljutással is küszködnek az emberek!

A Niraj kellett volna biztosítsa Csejden a közszállítást, a megoldás körvonalazódik

Sófalvi Szabolcs, Marosszentgyörgy polgármestere a csejdi tömegközlekedés megoldásával kapcsolatban a következőket nyilatkozta a Népújságnak:

– A régi szolgáltató (Niraj Kft.) kellett volna továbbra is biztosítsa a Marosvásárhely–Csejd járatot, mivel az új közszállítási forma (amely az év elején indult, s amelyet a Marosvásárhelyi Közszállítási Vállalat biztosít, és a Marosvásárhelyi Közösségi Közlekedési Fejlesztési Társulás, az ADI menedzsel) nem foglalhatta magába egyelőre a csejdi mikrobuszos közszállítást, mivel nem rendelkezik mikrobusszal.

A Niraj Kft. viszont önkényesen állította le a csejdi személyszállítást, ezt jeleztük is a megyei tanácsnak, mivel a cég vele volt, van szerződési viszonyban. A Niraj Kft. a megyei tanács felszólítása ellenére sem indította újra a személyszállítást, és ezután egy teljes jogi átszervezés kellett következzen. Az ADI Transport is értesítést kapott az ügyről. Elindult a jogi folyamat, illetve most már a hat önkormányzat (az ADI Transport társulás tagjai) kell megszavazza a változtatásokat. Ezt követően egy használt mikrobuszt vásárolnak, amely Marosszentgyörgy–Csejd között biztosíthat majd járatot.

Pert is indíthatott volna a helyi önkormányzat vagy a megyei tanács a Niraj ellen, de az felfüggesztette volna az egész folyamatot, és még több időbe telt volna amíg újra lett volna közszállítás – tájékoztatott Sófalvi Szabolcs, Marosszentgyörgy polgármestere.

Borús ég alatt is

Róma csillagai Mikházán

Könnyed nyár végi programra hívta a történelem, a természettudományok és a csillagok szerelmeseit a múlt hétvégén a Maros Megyei Múzeum: a mikházi Limesparkban a mitológia és valóság együtt és külön-külön is megvilágításba került.

Gligor Róbert László

A múlt szombati borús, szeles időjárás nem igazán kedvezett a Limesparkba tervezett programoknak, a Csűrszínházban pedig dzsesszkoncert zajlott, így ezúttal kevesen választották az UNESCO-díjas létesítmény által kínált programokat. Aki viszont ott volt, az kíváncsisággal követte a tárlatvezetéseket, előadásokat, a tematikus bemutatókat és a filmvásznat. Minden program egy pontra mutatott vissza: az ókori római világra, annak szokásaira, hiedelmeire, életmódjára, a mindennapokra és parádékra.

Katonák, csillagok, filmcsillagok

A Róma csillagai címmel meghirdetett eseményt a Maros Megyei Múzeum a Falusi múzeumok éjszakája rendezvénysorozat részeként szervezte meg, és azért tartották jó ötletnek a csillagok tematikájára építeni, mert ebben a falusi környezetben kevés a fényszennyezettség, és ezért hoztak csillagászati előadásokat és csillagnéző távcsöveket is az eseményre. Hogy miként jutunk el a csillagoktól a római katonákig? A kérdésre a választ a programba beépített film adja meg a hollywoodi filmek, filmcsillagok révén – magyarázta el a rendezvény lényegét a Népújságnak *Kovács Zoltán Péter*, a Maros Megyei Múzeum Limeskutató Központjának múzumpedagógusa.

Ókori világ mai szemmel

Vezetett tárlatokon nyertek betekintést az érdeklődők a kétezer évvel ezelőtti világba és a mai Mikháza helyén álló római katonai táborba, valamint a mellette kialakult település életébe. Rögtön a szemünkbe ötlik az egyszemélyes római kordé (amin nem volt fék, ezért a római utakat nagyon alacsony lejtőfokkal építették), de előkerült már itt fogadalmi ajándék (Mercurius-szobrocska) is, és az is kiderült, hogy már a rómaiak korában termesztették a barackot ezen a helyen.

Ugyanakkor látványos hang- és képeffektus kíséretében ismerhettük meg e táj több évezredes történelmét, és azt a kitörülhetetlen nyomot, amit a rómaiak itt hagytak a 2–3. században. A régészeti feltárások napvilágra hozták a római katonai erődítmény északkeleti sarkát, így a látogatók nemcsak a falakat, hanem a fölé emelt kétszintes védtorony alapjait is megszemlélhették, míg a további tárlaton az itt állomásozó segédcsapat íjászatával, fegyverzetével is megismerkedhettek, de az ókori parittyákkal is, míg egy terepasztal egy miniatűr római erődítményt és az azt védő csatajelenetet ábrázolta.

Csillagok, fonalak, festőanyagok

Tematikus előadás vezette be az érdeklődőket a csillagászat világába: az Erdélyi Magyar Csillagászati Egyesület szakemberei a mindenki által ismert Göncölszekerektől indulva mutatták be a legismertebb csillagképeket, és azokat az ókori római és görög mondákat, mítoszokat, amelyekből ezek eredtek, valamint a hozzájuk kapcsolódó magyar népi magyarázatokat, mint például a Csőszcsillag, Tejút, Csaba királyi ösvénye.

A szervezők előkészítettek egy múzeumpedagógiai műhelyt is, hogy a gyerekek Szilágyi Orsolya muzeológus segítségével csillagtérképeket is készítsenek, de ők inkább Kovács Zoltán Péter textilfestő műhelyét tüntették ki figyelmükkel. Itt egy olyan technikával ismerkedhettek, amelyet az ókortól a 20. század elejéig használtak (még a népművészetben is): az ókori római textilfestésről tekinthettek meg egy érdekes előadást és bemutatót. A szakember, miközben gyapjúfonalakat festettek vörösre, azt is elárulta a vendégeknek, hogy a takácsok, textilfestők munkája miért járt igen kellemetlen szaggal, és miért dolgoztak elkülönített településrészeken: a fonalat, textilt nemcsak az Ibériában bányászott timsóval pácolták, hanem kézenfekvőbb anyaggal is, például a katonáktól gyűjtött, majd napokon át érlelt vizelettel.

A Római Birodalomban nem létezett a mai értelemben vett egyenruha, a filmekből ismert vörös katonai ruházat nem valós ábrázolás. Egyforma ruhát csak ritkán készítettek a katonáknak, ha néhanapján nagy tételben kaptak textilanyagot – így főleg a zászló különböztette meg egymástól a hasonló fegyverzetű katonai csoportokat.

Az ókori festőanyagok a vörös, sárga, barna számos árnyalatát eredményezték, a vöröset például a festő buzér porrá zúzott gyökeréből nyerték ki, a rómaiak ezzel festették a palástokat, tunikákat, a szenátori tunikák vörös csíkjai is az így festett fonalból készültek. Bíborszínű ruhadarabokat csak az arisztokrácia (és egy időszakban csak a császár) hordhatott, ugyanis a bíborcsiga porrá zúzott házából kinyert festőanyag nagyon drága volt – tudtuk meg a foglalkozást vezető szakembertől.

Csillagok, filmcsillagok

Amíg a gyapjúszálak a vörös festékben áztak, az érdeklődőket egy annál érdekesebb programra hívták a csillagok alá: nyáresti filmvetítésre. Németh Előd filmkritikus és Szilágyi Orsolya muzeológus előadásukban arra mutattak rá, hogy az 1950-es években hogyan hódította meg az ókori világ Hollywoodot, miként születettek a nagyon színes, nagyon látványos és nagyon drága grandiózus filmek, amelyek (többek között) az ókori római világban játszodtak. Nem elmarasztaló módon, de rámutattak arra, hogy miként látták és ábrázolták azt a kort, viseletet, fegyverzetet a filmes szakemberek, és hogyan látjuk ma ugyanazt a mostani régészeti leletek és történelmi információk fényében. Ezután a maroknyi közönség megtekinthette A palást című, 1953-ban készült filmet: ez volt a legrövidebb, amit ebben a témakörben találtak a szervezők, mindössze „csak” valamivel több mint két órát tartott. A történet végére annyira elbágyadtak a nézők, hogy már az éjszakai csillagvizsgálatra nem igazán maradt igény, nem mellesleg a borúsra, csepergősre fordult éjszaki ég sem engedett sok látnivalót. Pedig a szervezők nagyon számítottak az előző napokban tapasztalt tiszta, csillagos időre.

A legérdekesebb program a festőműhelynél zajlott Fotó: Gligor Róbert László

1026. szám

SZÍNES világ

SZERKESZTI: BENEDEK ISTVÁN

A domáldi kopjafás sír rejtélye

Bolyai János nagyanyja is Domáldon nyugszik

Amikor Bolyai Farkas befejezte göttingai tanulmányait, Kolozsváron időzött két évet, ahol a vállalt nevelői munka mellett élte egy huszonéves fiatalember gondtalan, de érdeklődő izgalmas életét. Egy farsangi bálon megismerkedett Benkő Zsuzsánnával, a kirurgus-borbély Benkő József és Bachman Juliánna leányával. Ebből házasság lett, és Domáldra (ma Csatófalva része) költöztek, Erzsébetvárostól 10 kmre, Balavásár felé, Bolyai Farkas tizenkét holdnyi kis birtokára, amelyet anyai örökség révén kapott. Farkas tehetséges, leleményessége, természetszeretete és kitartása hamarosan „tündérkertté” varázsolta a portát. Itteni boldogságuk néhány hónapnyi kolozsvári megszakítással (amikor János fiuk megszületett) 1804 tavaszáig tartott, amikor Farkast meghívták a marosvásárhelyi református kollégiumba tanárnak.

A kolozsvári hetek, anyósa ármánykodásai miatt, nem mondhatók nyugodtnak. Erről így ír Farkas göttingai barátjának, a zseniális matematikus Gaussnak: *„Apósomékkal nagyon kényes a helyzetem; itt ugyanis „uxorius amnis” [feleséguralom] van, c´est-à-dire [vagyis] a papucs van felül, – az anyós 30 éve tán három teli mérce friss levegőt sem szívott – és még abban a levegőben ül, melyet a ház építésekor zártak volt a falak közé, mint egy begubózott hernyó. […] Anyósom már az első pillanatban teljes ellenszenvvel fogadott, merőben különbözünk egymástól, lelkünkben aligha van megegyező gondolat.”* Miután visszatértek Domáldra, az „emésztő lángok lobogása szüntén”, ismét csendességben éltek.

Bolyai Farkas úgy belelendült az okos gazdálkodásba, hogy csak hosszú megfontolás után fogadta el a tanári állást, főleg atyai intelemre, hogy a tanult embernek hivatalt kell vállalnia. Ezután 47 évig a református kollégium professzora volt. Örömmel töltötte el, hogy fia rendkívüli matematikai tehetség, akit türelmes és okos módszerekkel tanított. Ugyanakkor vannak gondok is családban, Anna nevű kislányuk korán meghalt. Felesége idegalapú betegsége, főleg imádott fia bécsi hadiakadémiára való távozása után, egyre fokozódott. A bajt tetézte, hogy férje halála után anyósa is Marosvásárhelyre költözött, ahol Zsuzsánnán kívül még két lánya is élt, és főleg Farkaséknál lakott. Ekkor írja Farkas kolozsvári barátjának, Bodor Pálnak: *„Az Öreg [anyós] minden utat el akar zárni arra is, hogy a nyomorúságomból némely részbe valamennyibe ki-menekedjém; azt mondá ma, hogy ha a leánya meghal is, átok alatt meghagyja, hogy a leánya gyöngyit és ezüstét el ne adjam, és Jánosnak, mikor ember kort ér, a kezibe adjam, sőt még a kezembe se adja, mert rég magához vette, hanem pecsét alatt elteszi.”*

1821. szeptember 8-án felesége befejezi földi útját. A haláláról és a temetéséről fiának aprólékosan beszámol egy hosszú levélben. A református anyakönyvben a következő beírás szerepel:

„Szeptember 19.: elvitetett a városból Domáldra Tekintes Prof. Bolyai Farkas Úr kedves felesége Tekintes Benkő Susánna Asszony, derék jó keresztény asszony megholt életének mintegy 44-ik esztendejében vízikórságban.”

Azzal, hogy Domáldra temette feleségét, teljesítette kívánságát, hogy ott nyugodjék, ahol életében legboldogabb volt. Erről ezt írja Bodor Pálnak: *„Meghagyása szerint Domáldra vittem, s oda tettem ahova ő kimutatta volt, ott helybe szép beszédekkel – a kertembe van egy magas hegy, s annak közepén van egy szép hely – Ő béhúnta szemeit azon könnyek elől, melyek az enyémiekre maradtak.”* Ugyancsak Bodor Pálnak írta: *„A Szász Péter úr kopertája alatt az én levelem is megjött: de a szegény egyedül árván maradt Öregemnek [anyósomnak], akit úgy nézek mintha 9 szerencsétlen gyermeke sírja felett árván állana, nem közönséges sebit kímélni szent kötelességnek tartván, lehetetlennek látom most még a dolgot elé is hozni; mert az felháborodás nélkül meg nem eshetik.”* Bármilyen vita is volt közöttük, Farkas kötelességének tartotta anyósa „sebét” kímélni.

Kopjafaállítás 1981-ben, bal oldalon Weszely Tibor (Népújság, 2009. okt. 3.)

Az anyakönyvi bejegyzésben az *„életének mintegy 44-ik esztendejében”* beírást sokan (pl. Dávid Lajos is *A két Bolyai élete és munkássága* című könyvében) úgy értelmezték, hogy 44 évesen halt meg, ezért a születési évét 1777-re tették. De a „mintegy” jelzi a pontatlanságot. A kolozsvári levéltárban megtalálható a keresztelési bejegyzés, és abból tudni lehet, hogy 1780. április 7-én keresztelték (a születési dátumot akkor még nem volt szokás beírni).

Szerettem volna megtudni, hogy édesanyja, Bachman Juliánna mikor halt meg, és esetleg azt is, hogy mikor született. Egy Bolyai Farkas és Bolyai János által aláírt dokumentumban olvashatjuk, hogy *„[Meghalt] 1827-dik esztendő utolsó órájában néhai kedves emlékezetű kolozsvári chirurgus Sz[entgyörgyi] Benkő József özvegye Bachmann Juliánna asszony (nékem Bolyai Farkasnak volt anyósom, és nékem Bolyai Jánosnak nagyanyám)”*. (Idézi: Oláh-Gál Róbert: Vitarendezés a Bolyaiak között, *Népújság*, 2013. június 1.)

Ennek alapján könnyen megtaláltam a marosvásárhelyi református halotti anyakönyvben az 1828. esztendő első meglepő bejegyzését:

„Január 1-jén elvitetett a városról a nyugodalom helyére, Domáldra néhai kolozsvári kirurgus tekintetes Benkő József Úr már 17 esztendeje fogva itt lakott özvegyének, Bachmán Juliánna asszonynak holt teste. Megholt 80 esztendő felyül [felett] elerőtlenedett öregségben. Könyörgés. [Más színű (valószínűleg későbbi) bejegyzés:] *Bolyai F. anyósa volt.”*

Azt, hogy Bolyai János anyai nagyanyját is Domáldon temették el, eddig nem tudtuk. Ebből a bejegyzésből az is kiderül, hogy legalább 80 éves volt, tehát valószínűleg 1747-ben vagy előbb született.

Bolyai Farkas emberségére jellemző, hogy minden viszálykodás ellenére teljesítette anyósa utolsó kérését, mert minden bizonnyal ő kérte ezt. Farkas nagyvonalúságára vall az is, hogy állandó anyagi gondjai mellett (mert soha nem tudta beosztani a pénzt) vállalta a sokkal drágább temetést is.

A domáldi dombon 1981 óta kopjafa jelzi Benkő Zsuzsánna feltételezett nyughelyét (és most már tudjuk, hogy az édesanyjáét is), amelyet Weszely Tibor Bolyai-kutató hathatós segítségével sikerült odahelyezni. A kopjafát Illyés Ferenc székelykeresztúri tanár diákjai faragták. Bandi Árpád matematikatanárnak és a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Líceum vezetőségének és diákjainak köszönhető a sírhely mai rendezett állapota. A kis kerítésen egykor volt egy román nyelvű tábla is, hogy a falubeliek (többnyire románok) is tudhassák, hogy kinek állít emléket a kopjafa, de valakinek „túlbuzgó” cselekedete miatt eltűnt. Talán érdemes lenne a négyzet alakú kis kerítés négy oldalára egy-egy magyar, román, német és angol nyelvű táblácskával jelezni, hogy kik alusszák ott örök álmukat. Ha négy tábla van a körbejárható négy oldalon, akkor talán az is elkerülhető, hogy melyik táblát tekintsük elsőnek. Talán Bandi Árpád szokását is követni lehetne, aki jó kapcsolatot ápolt az iskola igazgatójával, és időnként előadást tartott román nyelven az iskola kisdiákjainak a Bolyaiakról.

Legnagyobb tudósunk anyja és nagyanyja nyugszik a domáldi domboldalban. Emlékezzünk rájuk kegyelettel, világosítsa nyughelyüket mindörökké a nap és a csillagok!

Kása Zoltán,
Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem

Benkő Zsuzsánna és Bachman Juliánna nyughelye Domáldon (a szerző felvétele)

A természet kalendáriuma (DCCXXXVIII.)

Kiss Székely Zoltán

Uram!
Adtál szívet szeretni, szomjazni szeretetre.
Elmét, hogy gondolkodjunk és alkossunk vele.
S én betöltöttem szívem félelmes gyűlölettel,
És a szív az értelmet, hogy megépítsen szörnyű,
Gyilkos szerszámokat.

Széttörni a világot, magam, s társaimat,
Megrontani az élet megszentelt anyagát.

Isten! Tisztítsd meg szívemet, értelmemet emeld fel,
Testvéreimnek testvére legyek.

E sorokat olvasom **Szent-Györgyi Albert** ***Psalmus Humanus***ának ***Harmadik imá***jában, ***A szív és az elmé***ben. **Beney Zsuzsa** fordítása híven adja vissza a II. világháború borzalmait visszhangzó oratórium hangulatát. Az áhított megbékélés utáni vágy a mai ember számára intő jel. Ma is a felelőtlen politikai erők tombolása szít olyan háborús konfliktusokat, amelyekhez nekünk itt, a Kárpát-medencében semmi közünk nem kellene legyen.

Az idei nyárból áttolódott az aszály a lassan-lassan érkező őszbe. Dió hull, szőlő érik, édesedik az alma. Reggelente már hűsebb köd lappang a Maros mentén lefelé. A Somostetőn a sombokrok lerázták már édessé aszódott termésüket. Csak a gombavilág vár még – várja az első esőt. A régi számítógépgyár – lám, már az is koros – mögötti aszóvölgyben kidugták már fejüket az őszi kikericsek: egykori nedvesebb kora őszről álmodnak. Itt-ott másodvirágzásba szédült szilvafák már rég földre hullott gyümölcseik felett tartanak léha pártát. S fellobban egy-egy vadcseresznye is az erdő sűrűjében. Az egész növényvilág várja az ősz késő tündérét. A rét ízeltlábúi? Ők még vidáman élnek: eleség van, meleg is. Alkalmazkodnak a körülményekhez. De meddig, hol a határ? A madárvilág. Egyesek már készülődnek vándorútjukra. Mások még a terített asztalt élvezik. De az ember nem (nagyon) bántotta természetben minden helyén van.

Az antropomorf tájban: az emberarcúvá kényszerített természetben más a helyzet. Védtelenné vált az ember által otthagyott – nem eléggé öntözött, tápanyag nélkül maradt, parlagon hagyott táj, az erdő, a mező, a vizek partja. Mást nem tehet se állat, se növény: egyre közelebb húzódik ahhoz a „vidékhez”, amelyben az ember önző módon eleve csak magának teremtett élhető környezetet. Meg-meg jelenik a nyest, róka, vaddisznó, medve… a városban. De már a nagyobb testű madarak is – szarkák, sárgarigók, mátyásmadarak – a nagyváros forgatagába merészkednek. Nem érzik itt jól magukat, de rákényszerülnek az ittlétre.

Az ember? Az ember nem veszi észre, hogy mindez nem jó. Lerombolódnak azok az ökológiai szerkezetek, amelyek – gyakran még az ember előtti korokban kialakulva – rugalmasságuknál fogva kivédték az élettelen környezet változásait, átalakultak, de fennmaradtak. Ma esélyük jóval kisebb egy olyan aránylag gyors átalakulásra, amely átmenti az új viszonyok közé alkotóikat: a növény-, állat- és gombavilág megannyi faját. Elszegényedik a flóra, a fauna, a gombavilág.

Csak látszat az, hogy egyre több faj jelenlétét jelzik a biológusok. Egyszerűen csak jobbak a megfigyelés lehetőségei. A fajgazdagság más dolog.

Itt tartunk a XXI. század második negyedének küszöbén.

Egy sérülékeny ökoszisztéma – a Mohos láp, kora ősszel

Mit tehet a természet krónikása? Múltba réved, onnan próbál erőt meríteni.

1848. szeptember 12-én született **Platz Ferenc Bonifác**. Már ciszterci szerzetesként végezte a pesti tudományegyetem természettudomány szakát; a földtan és az őslénytan érdekelte, meg a történeti antropológia, az ősemberre vonatkozó kutatások, a néprajz állt érdeklődése középpontjában. Zircen írta meg hatalmas, ötkötetes művét a világ népeiről német nyelven (***Die Völker der Erde***, 1889–1893). Sokat foglalkozott a természettudomány és a hittételek kapcsolatával; 1910-ben megjelent könyvében (***Természettudomány és igazság***) élesen támadja a darwinisták mechanista szemléletét.

A hónap idusán, 1921-ben született **Szénás György** geológus, geofizikus, a föld- és ásványtani tudományok doktora (1966). Az 1944-ben diplomázott közgazdász érdeklődése a geológia felé fordult, 1950-ben végzett geológusként Budapesten, s a tudományegyetem címzetes egyetemi tanáraként a montreali egyetem vendégprofesszora lett. A ***Magyar Geofizikusok Egyesülete***nek alapító tagja a ***Geofizikai Közlemények***et 1964-től haláláig szerkesztette.

Szeptember 16-án, 1889-ben született **Kiss Árpád** kémikus. Még az első világégés előtt, 1913-ban szerzett a budapesti tudományegyetemen tanári oklevelet és doktorátust. Az egyetem ***Kémiai Intézet***ében **Buchböck Gusztáv** mellett kezdett dolgozni. A világháború és az orosz hadifogság után visszakerült ide. 1921-től 1924-ig Hollandiában a leydeni egyetemen adjunktus. 1924-től 1961-ig, nyugdíjazásáig a szegedi egyetemen tanszékvezető egyetemi tanárként dolgozott. A londoni ***Faraday Társaság*** (1943), a német ***Bunsen Társaság*** (1945), a washingtoni ***Amerikai Kémiai Társaság*** (1945) és a ***Francia Kémiai Társaság*** (1949) tiszteletbeli tagja volt. Munkásságával érdemelt ki e titulusokat: elsők között foglalkozott a rádióaktivitás jelenségeivel. Vizsgálta, többek között, a komplex vegyületek fényelnyelését és elnyelési színképük alapján meghatározta szerkezetüket. Jelentős megfigyeléseket tett a homogén gázreakciók katalízise terén. Vizsgálta a fémek elektrokémiai korrózióját, a komplex vegyületek színképét.

Egy darabig szótlanul ültek, aztán a sofőr megint mondott egy fontos dolgot. Azt mondta, hogy a teherautója mérgező gázzá alakítja át a légkört, és hogy a bolygót átalakítják úttestté, hogy a kamionja mindenhová eljuthasson.

– Úgyhogy én ezzel hosszú távon öngyilkosságot követek el.

– Ne vegye a szívére – mondta Trout.

– A bátyám még rosszabb – folytatta a sofőr. – Abban a gyárban dolgozik, ahol a vietnámi növényirtószereket csinálják.

Vietnám egy ország volt, ahol Amerika úgy próbálta rávenni az embereket, hogy ne legyenek kommunisták, hogy repülőgépről mindenfélével hajigálta őket. A vegyszerekkel, amelyekről a sofőr beszélt, el akartak pusztítani minden lombozatot, hogy a kommunisták nehezebben bújhassanak el a repülőgépek elől.

– Ne vegye a szívére – mondta Trout.

– Hosszú távon ő is öngyilkosságot követ el – mondja a sofőr. – Úgy látszik, manapság az amerikaiak csak olyan helyen kapnak munkát, ahol így vagy úgy öngyilkosságot követnek el.

A beszélgetés **Kurt Vonnegut** ***Bajnokok reggelije*** című művéből való.

A szöveg visszhangja mindannak a lelki vívódásnak amin a XX. század közepén átestek a kor nagy tudósai is: az atombomba, no meg újabban az alkalmazott genetika tudorai. Itt egy kamionsofőr aggódik mindazért, amit nap mint nap kénytelen megtenni. Nem atombomba ez, s részéről nem is vegyi fegyver. És mégis ez az aggódás benne volt a mindennapok légkörében.

Erdélyi medence – természetes és antropomorf tájak egyvelege

Nem csoda, hogy az ***ENSZ*** közgyűlése 1994-ben szeptember 16-át ***Az ózonpajzs megőrzésének nemzetközi napjá***vá nyilvánította. Hét évvel korábban, 1987-ben, e napon írták alá a Föld ózonrétegének megóvása érdekében született ***Montreali Egyezmény***t.

Az ózonpajzs jelentős sérüléséről többször írtam e hasábokon. Kezdetben, 1970 körül a Déli-sark fölött észlelték ennek az élet szempontjából fontos magas légköri rétegnek a jelentős elvékonyodását. Ma már az északi féltekén is érezhető az ózonpajzs elvékonyodása. Ez növeli a bőrrák kialakulásának esélyét, sérülékenyebbé teszi az immunrendszert. Az élővizek ökológiai rendszerének sérülését láthatjuk. De vajon mi történik az ennél bonyolultabb ökoszisztémákban?

Az ugyancsak szeptember 16-án, 1893-ban született, otthoni kutatásaiért első magyarként Nobel-díjban részesült Szent-Györgyi Albert Psalmusának ***Negyedik imá***jában, az ***Energia és sebesség***ben így ír:

Uram!
Az anyag titkos erőit feltártad előttünk,
Hogy nehéz munkánk könnyítsd s felemeld életünk,
Hangunknál sebesebben tanítottál utazni,
Hogy embertől embert ne válasszon el a távol.

Mi kínálódva bombákba préseltük az erőt,
Hogy a föld messzi sarkaiba repüljön,
Nyomort és pusztulást hozzunk az emberekre,
Felperzseljük a földet, hogy üresség legyen.

Isten! Ne engedd, hogy ledöntsem az élet templomát,
Hadd, hogy tudomásommal magasztaljam a létet,
Legyen rövid életem méltósággal teli.

Őszelőn, ma ennél igazabb fohászt nem tudok elképzelni. A természet esztelen rombolása? Nem mai keletű. Félezer éve már ezt írta a francia költészet hercege, **Pierre de Ronsard** ***Gastine-i erdő favágói ellen*** című versében (**Szabó Lőrinc** konzseniális fordítása):

Állítsd meg a karod, favágó, és figyelj;
nem csupán fa, amit a fejszéd földre ver;
nem látod, hogy sír és vérzik a durva kéreg?

(…) Erdő, bokorlakó madarak temploma,
magányos szarvas és gyors őz többé soha
árnyadban nem pihen, és soha zöld sörényed
többé nem fogja fel hevét a nyári délnek!

(…) Fatörzsnek dőlve a nyájak bús pásztora
(oldalánál a bot, lábánál a kutya)
négylyukú furulyán nem zengi már epedve,
hogy mily édes a vágy s a szép Jeannette szerelme.
Minden elcsöndesül; Echónak hangja vész;
fölszántják telkeid, s hol most fák állnak és
bő lombjuk ingatag árnyát a földre szórják…

(…) Ó tölgylombok, dicső polgárok díszei,
Dodona makkjai, Jupiter fái, ti,
egykor ti adtatok enni az embereknek;
s ők, a hálátlanok, ma már így köszönik meg
áldott kincseteket – durva népek, vadak,
kik így leöldösik tápláló atyjukat!…

Maradok kiváló tisztelettel.

Kelt 2026-ban, Pierre de Ronsard születése után 502 évvel

Épített örökségünk

A mennyezet, amely hatszáz évet őriz Ádámos történetéből

(Folytatás múlt pénteki lapszámunkból)

Ádámos községközpont, Kincses, Küküllődombó, Magyarherepe, Magyarkirályfalva és Sövényfalva tartozik hozzá. Első okleveles említése 1405-ből származik, 1435-ben Adamus néven említik. A falunak 1518-ban épített gótikus temploma van, ahol az unitárius egyház több zsinatot tartott. Festett kazettás mennyezete a legrégibb magyar mennyezetfestmény, ma a budapesti Néprajzi Múzeumban található. A mennyezeti festményeken a kápolnai Bornemissza család címere látható. A millenniumi ünnepségek alkalmával kopjafát állítottak a templomépítő Hadadi Kovácsi Sándor emlékére és a háborús hősök tiszteletére. Több nemesi udvarház is volt a faluban, így a Haller, a Mikes, a Wesselényi- és a Szánter-udvarházak.

Nagy-Bodó Tibor

Rövid emlékeztető

Az unitárius templomról a következő adat 1526-ból ismeretes, amikor kazettás mennyezete készül. A diadalíven az 1909-es évi javításkor az 1518-as évszám tűnt elő, ami az előző századi építkezés befejezését jelezheti, vagy az e korra jellemző szentélyújítást. Egy okirat még arról is tanúskodik, hogy 1543-ban plébánosát Királyfalvára küldik kivizsgálásra.

Egykori csúcsíves nyugati és déli ajtaját később félkörívesre módosították. Szentélye keskeny, hosszúkás, diadalíve késő gótikus, ablakai fokozatosan mélyülő magas csúcsívvel készültek, de díszművek nélkül.

Kőbordás boltozata volt, amelyet a múlt században, a legutolsó renováláskor lebontottak, és kopár festésű deszkamennyezettel helyettesítettek.

Hajójának mennyezetét 1900-ig az a szép kazettás mennyezet díszítette, amelyet – mint már említettük – a Magyar Nemzeti Múzeum vásárolt meg. Készítésének idejét a negyedik táblában, a pajzs mezejében látható évszám jelzi: 1526.

A község történetéről ötszáz évre nyúlnak vissza az okleveles adatok

A templomok és udvarházak környéke a falu legrégibb magva. A déli részen két út szögletében áll egy domboldalon a régi ortodox kis fatemplom és temető.

Kelemen Lajost idézve:

„…közelükben találjuk a zsidó temetőt is. E templomok közül az egyiknek ajtaján az 1692. évszám volt olvasható, és az ádámosi románság legrégebbi épületterméke volt”.

A nagy új templom már a falu felső részére épült. Magának a községnek a történetéről ötszáz évre nyúlnak vissza az okleveles adatok. De kétségtelen, hogy Ádámos ennél sokkal régebbi település.

A falu Sövényfalva felé eső domblépcsőjén, a régi kavicsbányáknál talált ősemberi agyageдény töredékek bizonyítják, hogy ott már több ezer évvel ezelőtt is emberi települések voltak.

Zsigmond király adománya

A falu első okleveles említése tehát 1405-ből való; ekkor Zsigmond király Radnóttal és több mint tíz más környékbeli faluval együtt Bogáthi Imre fiának, Péternek adományozta.

Ez a radnóti előnévvel szereplő Bogáthi família azonos volt a szász eredetű Altamberger családdal, de már a 15. század folyamán előkelő magyar családokkal házasodott össze, és elmagyarosodott.

Később nagy szerepet vitt; de az 1600-as évek elején már ki is halt. Ádámoson 1438-ban ott találjuk a Baládfiakat is.

Abban az évben közülük Péter és Baládfi Tamás fia, István éppen osztályos pert folytattak egymás közt Ádámosért. Ez a család pedig ismét abból a nagy és híres Szalók nemzetségből származott, melynek a két Küküllő mentén, Küküllővártól a Székelyföldig számos faluja volt; a Baládfiakon kívül e nemzetségből ágaztak ki többek közti a kihalt Kendi, Darlaczi, Czikmártori és Hosszúaszói családok.

Ádámos legnagyobb birtokosai

A Baládfi és Bogáthi családokon kívül az 1526-i oklevelek valószínűleg házasság révén említik még ideutak találkozójánál kis piac alakult, boltokkal és mészárszékkel. Innen egy patakocska mellett utca húzódik dél felé, s vele párhuzamosan, a patak túlsó oldalán, a Nemesek utcájában a régi Küküllő megyei kisnemesség néhány egyszerű házát találjuk, míg a keresztúttól keletre három nagyobb szép kúriás belsőség terül el. Az egyik ezek közül a Horváth-Toldy Lajosnéé, a másik a Kovácsy család tulajdona volt; a harmadik pedig egy tipikus Küküllő megyei százados kúria, amely előbb a Pákei, a Kövendi Gál családé, s ezek után sokáig a Szántner családé volt.”

Demján László műemlékvédő építész kiegészítése

Ádámos legszebb leírását Kelemen Lajos Ádámos és régi emlékei 1982-ben megjelent Művészettörténeti tanulmányok című kötetében adja:

„…a Kis-Küküllő bal partján fekvő falu egy része a térre épült, más része emelkedettebb, oldalas fekvésű, s a község alsó részén két, egymás mellé épített templom vonja magára a figyelmet. Közelükben néhány móddal épült régebbi nemesház mellett az iskolát találjuk. Szomszédjukban, a községi keresztutak találkozójánál kis piac alakult, boltokkal és mészárszékkel. Innen egy patakocska mellett utca húzódik dél felé, s vele párhuzamosan, a patak túlsó oldalán, a Nemesek utcájában a régi Küküllő megyei kisnemesség néhány egyszerű házát találjuk, míg a keresztúttól keletre három nagyobb szép kúriás belsőség terül el. Az egyik ezek közül a Horváth-Toldy Lajosnéé, a másik a Kovácsy család tulajdona volt; a harmadik pedig egy tipikus Küküllő megyei százados kúria, amely előbb a Pákei, a Kövendi Gál családé, s ezek után sokáig a Szántner családé volt.”

Ádámos régi emlékei

Az 1600-as évek fellendülése következtében egy időben nagyszámú és tehetős birtokos család kezdte uralni a vidéket, Ádámos már városias rangú településként vonult be a főúri és egyházi előkelőségek sorába.

Több Székelyföldről idetelepült birtokos végül nemesi cím és címere birtokában a későbbiekben előszeretettel használta az Ádámosi nemesi előnevet. Például a rugonfalvi Benevalló birtokosokul az ádámosi Horváth, az ádámosi vagy csapói Porkoláb, az Orbonász, valamint az Arad megyei eperjesi Patócsy családot is.

A 16. század végétől a lecskei Sulyok és legvégétől a szamosfalvi Mikola családok a földbirtokosok.

A Mikolákból Ádámos régi birtokosai közül Mikola László volt az utolsó. Mikor az ő apja, Zsigmond itt malmot építtetett, ennek útja az unitárius egyház helyén vezetett át, amiből sok békétlenség következett.

Ennek megszüntetésére a katolikus Mikola László 1688-ban malma szombati vámját örökre az unitárius egyháznak engedte át temploma fenntartására.

Ádámosi birtokát különben később elzálogosította Csáky Zsigmondnak, s midőn a Mikola család 1738-ban kihalt, a számos örökségigénylő család közül Haller János erdélyi kormányzó és leányági utódai közül a Mikesek lettek egy időre Ádámos legnagyobb birtokosai.

dekfi, a héjasfalvi Maróthi családok, de a híres Székely Bertalan festőőriás is. A Kolozsvárra elszármazott ádámosi Hunyadi Ferenc városi tanácsos és ügyvéd is innen eredeztette magát.

A korabeli fejedelmek elfogadott és gyakorló vallása közé felnőtt legújabb kori erdélyi hit hívei, az unitáriusok által időszakonként készült összeírásaiból olvashatók a hívek nevei mellett a vagyoni-rangi besorolásuk is, így például az 1726-osban felsorolt Czikra, Kovács, Szabó, Kuti jó hírű jobbágycsaládokat említi.

Nagy segítséget nyújt a jelenkori kutatók odaadó munkássága is abban, hogy megismerjük egy vidéknek és a megfelelő kornak az életmódját. Például egy közös, a Kolozsvári-Szegedi Tudományegyetem Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar Irodalomtudományi Doktori Iskolája 2020-ban kiadta Molnár Lehel *Az unitárius püspöki vizitáció rendszere a kora újkorban* című munkáját, amelyben korabeli jegyzőkönyvek és regulák sorozataiból, zsinati határozatokból mazsolázhat az érdeklődő.

Visszatérve Ádámosra, az életszint és akkori kötelező életmód fenntartásáért nagyon sok román, cigány, de magyar szolga, zsellér és jobbágy sürgölődött ezeken a korabeli nemesi portákon, kúriák világában.

A helyi kis- és nagybirtokosság a kisnemességgel együtt élt és dolgozott a saját és a közössége mindennapi és jövendő életének fenntartásáért.

Ami jelkép maradt az utókornak

A megdolgozott földek, legelők, rétek, és szőlősök dűlő- és határnevei nagyon szépen visszaadják a területek eredeti rendeltetéseit.

Az Erdélyi határ- és helynevek gyűjteményből olvasva az Ádámosra vonatkoztatott adatokat, szépen hangzó helyi nevekkel találkozunk: Alsó és Felső átal, Alsó verescsere, Pap-erdő – volt erdőrészek, Pap rétje – az unitáriusoké, Árok köze, Borzás-patak, Füzespatak, Gázlók, Czigányrét – volt téglavető telep, Darvas-tó – volt nádas területe, Kertek mege, Malomberek, Ökrök szeglete, Tehenek szeglete, Pusztaszőlő, Szeretura – sós hely és egyebek. Talán már el is képzeljük az akkor bevett szabályok szerinti öltözködés szigorúságát, kötöttségét, formáit.

Ugyanígy szinte látjuk a rendi és rangú viszonyok okozta viselkedési helyzeteket. Elképzelhetjük a napi életvitel csodáit, de nehézségeit is. Szinte látjuk a portákat záró-nyitó vasreteszes vastag tölgyfa kis és öregkaput, a zsindely fedte nagyházat, boltos tornácvégről nyíló konyhát, mögötte a félfedeles polcos kamrát, félig nyitott pinceszáját.

Ahogy szürkülödött, elindultak a szolgák a fáklyákkal és a drága méhviasz gyertyáikkal. A hátsó fertálynak elég volt a faggyúkanócú lámpák és mécsesek árasztotta büdösebb világítás. Mindennel spóroltak akkortájt. A ház mögötti istálló, csűr és csűrös kertben végzett munka csakis a cselédség napi részmunkája lehetett.

Ha elérkezett a fehér lovon járó Márton-nap, a már álló hasábrakásból pakolhatták meg a fényes szoba szemes kemencéjét meg a többi helyiség vaskályháit. Ilyenkor a padládákból előkerültek a juhbőrök, az ágyakra condra vagy daróctérítéket terítettek. Ez idő tájt érkezett el a vendégeskedések és vendégfogadások ideje. A korabeli birtokosság és nemesség mindig büszke volt az úrias vendéglátásra. Olykor napokig, néha hetekig voltak szállóvendégeik, rokonok, ismerősök, egyházfik. Kedvelt időtöltés volt a vadászat, solymászat, kártyajátékok, sakkozás, néha egy arra vetődött kintornás vándorzenész vidította a jóbor-ivó társaságot.

Hát ilyen szűkre szabott életet élhettek Ádámos lakói is, néha vesződve, máskor ölelkezve bajban és örömökben.

Jelkép maradt az utókornak az a két ölelkező, szinte egy tőből nőtt templom is, amely pár száz éves hitkülönbségét feledve hirdeti, hogy az erdélyi magyarok, ezeréves önállóságukat tartva, jól megvannak önmaguk szép múltjával, hiteles történelmével és feledhetetlen emlékeivel.

** A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkért külön köszönet Keresztes Géza műépítész, műemlékvédő szakmérnöknek; a segítségért dr. Kálmán Attila tanárnak, történésznek. Az illusztrációkat, a régi és a mai képeket Demján László műemlékvédő építész a saját munkájából, gyűjteményéből küldte el a szerzőnek. Összeállításunkat szakembereink véleményezésével a következő pénteki lapszámunkban – befejező részként – még kiegészítjük.*

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Vajda Gyöngyi (1220.)

Decimus Junius Juvenalis római szatíraírótól idézünk a fősorokban.

	1	SZIGLIGETI ... (DRÁMAÍRÓ)	RÓMAI 4 / EGER VÁRÁT VÉDTE (ISTVÁN)		C.G.S. ENERGIAEGYSÉG	BESZÓL!		SZÉP VITÉZ
	K							H
	SKÁLAKEZDET / UDVARIAS FÉRFI			REDŐNY / SZÜL AZ ÁLLAT				
2 G	A LEVEGŐBEN MOZOG / EGRY ... (SZÍNÉSZNŐ)					OLASZ NÉVELŐ / CSERJE		
SZAPPANMÁRKA		EBLAK / AZ ARGON VEGYJELE			AZ EGYIK OLDAL / NÉMET TOJÁS			
VULKÁN TERMÉKE			OROSZLÁNNÉV / SZÁNDÉKOZÓ				NULLA / FRANCIA ARANY	
NAGY TESTŰ PAPAGÁJ				SZENTKÉP / BETEGET GONDOZÓ				
SZOVJET VADÁSZ REPÜLŐGÉP			KIPLING KÍGYÓJA / ARAT!		IDŐMÉRŐ / IGEKÉPZŐ			
A BÁRIUM VEGYJELE / TÉLI CSAPADÉK		DÉL-AMERIKAI ÁLLAT / TÉLI ... (FEKETE I.)					KILO (RÖV.) / ISMERETEK RENDSZERE	
	ERDŐVIDÉKI VÁROS / FÁBA VÉS					VONALZÓFÉLE / BALKÁN KÖRTÁNC		
HÁROM (OLASZ)			EBLAK / TÉLI SPORT		FONTOS ÉLELMISZER / RÓMAI 6			
ÉLETÚT / FEKETE ISTVÁN BAGLYA				ÖTÉVESEK ISKOLÁJA / SZERB VÁROS				
	EGY (NÉMET) / ... TROLL (HEINE)				SZELLEMI ALKOTÓ / TESTÜNK MOTORJA			JÁROM
TIBETI SZARVASMARHA			SZINTÉN / CSAPADÉK		BARÁT (FRANCIA) / AZ ORRA KÖZELÉBE			
PÁRT!		KURUC VEZÉR (TAMÁS) / VENDÉGLŐI LAP				GALLY / CIN		
				NŐI NÉV (AUG. 18.) / SZER!				
KÉZZEL LEHULLATÁS A								L. N. J.

A 130 ÉVE SZÜLETETT MÁRTON ÁRON. ŐT IDÉZZÜK.

című pályázat nyertesei:

Yüksel Kasim Roland,
Szabéd

Szász Csilla Rozália,
Marosvásárhely, Mărăşti u.

A pályázati rejtvény megfejtése:
A NÉP IS OLYAN, MINT A GYERMEK, TETTEKBŐL ÉRT.

Megfejtések az augusztus 28-i számból:

Minirejtvény:
1. Delacroix
2. Rafael Alberti

Skandi:
Ha szereted a talpnyalást, méltó vagy a talpnyalóhoz.

Mentor Könyvek Kiadó

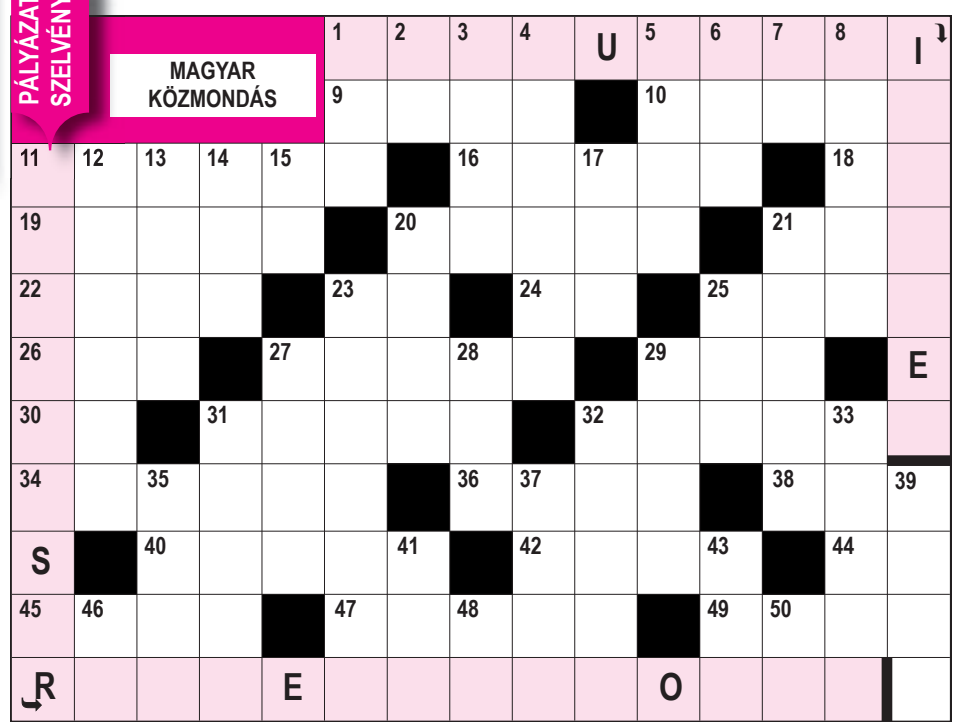

Célja, hogy közkinccsé tegye az értékes kéziratokat, és publikálja, népszerűsítse őket a mindenkori magyar könyvpiacon (legyen szó szépirodalomról, ismeretterjesztésről vagy gyermek- és ifjúsági irodalomról). Szándéka, hogy beemelje szerzőit az irodalmi, a történelem- és néprajzkutatókat a tudományos köztudatba, a fordításokkal pedig hidat teremtsen a különböző írott kultúrák között. Esélyt és teret ad a fiatal szerzőknek, és rajtuk keresztül, velük teremt átjárást a magyarországi és erdélyi könyvpiac között.

mentorkonyvek.ro

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

PÁLYÁZATI SZELVÉNY — MAGYAR KÖZMONDÁS

VÍZSZINTES:

1. A közmondás második része. 9. Lombszőnyeg. 10. Baracs szerelme (a Mágnás Miskában). 11. Hasonló. 16. Részekre bont. 18. Határozott névelő. 19. Tengeri rabló. 20. A szív igéje. 21. André páratlan! 22. Füzet. 23. Rag, a -va párja. 24. Közlekedési pálya. 25. Vértanúk városa. 26. Kettőzve Thor Heyerdahl naplója. 27. Psziché. 29. Bevezetés a krónikába! 30. Kiütés a ringben (angol röv.). 31. Csillagászati talppont. 32. Kisiskolás. 34. Este illatos virág. 36. Robin Cook regénye. 38. Amerikai szabvány. 40. Jókai-hősnő (Fekete gyémántok). 42. Veteményes. 44. Disznó lakása. 45. Nőstény disznó. 47. … Flynn (filmsztár). 49. Intézmény nagy, díszes terme.

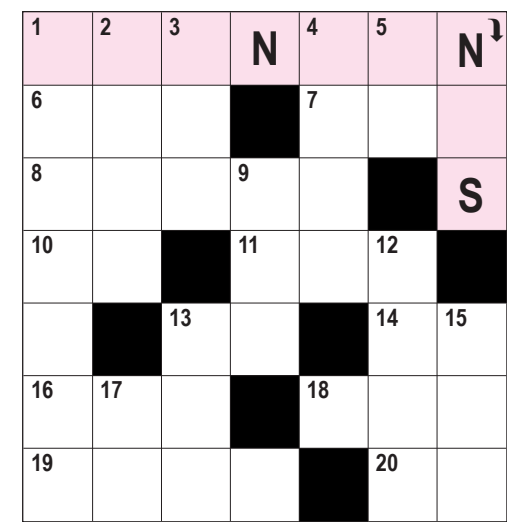
FÜGGŐLEGES:

1.Kipling kobrája. 2. Elektronvolt (röv.). 3. … Grosso (brazil régió). 4. Szivar. 5. Kábítószer. 6. Jót s … (Kölcsey). 7. … Kindi (arab tudós, filozófus). 8. Rimszkij-Korszakov operája. **11. A közmondás első része.** 12. Kábítószerfüggő. 13. Árvita. 14. Mauna … (Hawaii vulkán). 15. F. Baum varázslója. 17. Ókori germán nép. 20. … id, Zrínyi Miklós hőse. 21. Zamat. 23. Elhárítás. 25. Francia területmérték. 27. …telek, helység Bács-Kiskun megyében. 28. Heves megyei helység. 29. Világos (német). 31. Angol színész (David). 32. Magasban tartott. 33. Sziget (olasz). 35. Térbeli megjelenés. 37. Van esze. 39. Forma. 41. Angyalrang. 43. Ex világbajnok lett sakkozó (Mihail). 46. Alkotás. 48. Románia autójele. 50. Most készült.

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket szeptember 24-ig a Népújság címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ragasztani.

Minirejtvény

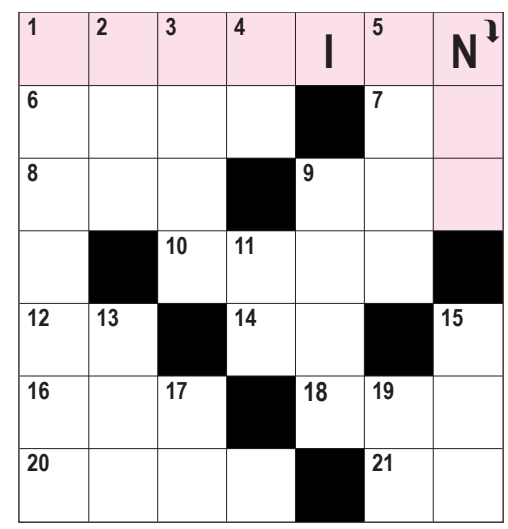

VÍZSZINTES:

1. Órómai író, államférfi (Sextus Julius). 6. A -ről párja. 7. Ausztráliai futómadár. 8. Működik. 10. Kettőzve: Zola regénye. 11. Fed, borít. 13. Most. 14. Alumínium vegyjele. 16. Szellemi alkotó. 18. Földet forgató. 19. Levegő. 20. Annyi mind (röv.)

FÜGGŐLEGES:

1. Európai nép. 2. Ravaszdi. 3. Tüzet szüntet. 4. Karaván állat. 5. Lám. 9. Női név becézése (aug. 18.). 12. Mohamedán nagyúr. 13. Spanyol arab. 15. Kacat. 17. A terem része!

VÍZSZINTES:

1. Órómai író (Capella, Felix). 6. Férfinév (júl. 17.). 7. Rúgni kezd! 8. Mocsári növény. 9. Művészet (latin). 10. Áll alatti zsírpárna. 12. Szolmizációs hang. 14. Arrafele! 16. Eleven. 18. Csendes folyó. 20. Zokogó. 21. Gally.

FÜGGŐLEGES:

1. Elbeszélés. 2. Lentebb. 3. Lusta. 4. Csendes téka! 5. Abba az irányba. 9. Kerül, kapható. 11. Francia arany. 13. Arab-török férfinév. 15. Ruhadarab. 17. Felvigyázó. 19. Csecsemősírás.

L. N. J.

Az „ingyenes oktatási rendszer” költségei

Az iskolakezdés kiadásai

Nagy-Bodó Szilárd

Hétfőn elkezdődött a 2026–2027-es tanév, ami azt is jelenti, hogy elindult a roham a boltokban a tanfelszerelések után. Mert hiába ingyenes az állami oktatás, valójában számos olyan részlete van, ami sok család számára nagyon komoly anyagi terhet jelent, és azzal is találkozhatunk, hogy nem mindenki tudja megfizetni ezeket a költségeket. Az esetek eltérők, teljesen más kiadást jelent egy 0. osztályos tanuló tanévkezdése, mint egy 5. osztályos tanulóé, ahogyan az is változást jelenthet a kiadásban, ha a családban több gyermek van, és a nagyobb testvértől a kisebb megörökölhet ezt-azt. Cikkünkben azt számoltunk ki, hogy mennyibe kerül az iskolakezdés egy egygyermekes család számára.

Akár nulladik, akár ötödik osztály, a kiadás igencsak meglátszik a havi költségvetésben

Elmentünk egy áruházba, ahol mindenből a legolcsóbbat kerestük. Nem kizárt, hogy a következőkben felsorolt termékeket bizonyos helyeken olcsóbban lehet megvásárolni, akár fizikai, akár online üzletekben. Utóbbiak kapcsán viszont figyelembe kell venni a kiszállítási költséget is, mert hiába vásárolunk egy felületről, egy webshopból, nem kizárt, hogy az adott platformon több vállalat is hirdeti a termékeit, ami miatt több szállítási díjat kell fizetnünk. De akkor nézzük az árakat:

- egy A5-ös füzet 3-5 lej között mozog (attól függően, hogy vonalas, kisegítő vonalas, négyzethálós vagy üres lapos)
- egy A4-es füzet már 7 lejről indul
- egy ragasztó 9 lej
- egy toll 20 lej
- színesceruza-készletet 21 lejért vásárolhatunk
- gyurmát 10 lejért
- egy ecsetkészlet 8 lejbe kerül
- egy vízfestékért legalább 9 lejt kell fizetni
- egy radír 8 lej
- tolltartó – mindenféle írószer nélkül: 30 lej
- a címkék, amelyekre a diák felírhatja a nevét, a tantárgyat és az osztályt: 8 lej
- a grafitceruza esetében egy csomag klasszikus ceruza 16 lej, míg egy tölthető ceruza 20 lej
- a korrektor 5 lej
- a hátizsák legalább 28 lej
- egy A4-es rajztömb 20 lej
- egy hegyező 7 lej
- egy tízórais doboz 5-10 lej
- egy olló 10-15 lej
- egy tornacipő testnevelésórára 31 lej.

És akkor mennyi az annyi? A becslések szerint egy nulladik osztályt kezdő gyermek számára körülbelül 8 füzet szükséges, ebben az esetben elég, ha az A5-ös mérettel számolunk. Ez 24-40 lejt jelent, amihez hozzáadódik az összes többi elem a listáról. A végösszeg pedig 269-299 lej. Egy ötödik osztályt kezdő tanuló esetében, pusztán a füzetek száma miatt, ez az összeg magasabb. Ha ezt a minimálbérhez, azaz a nettó 2699 lejhez viszonyítjuk, akkor annak legalább 10%-a, de akár több is lehet. Egy olyan szülő számára, aki egyedül neveli a gyermekét minimálbérből, ez egy nagyon komoly kiadás, mert emellett még ott vannak a számlák és az élelmiszer is, hogy mást ne is említsünk. Az iskolához köthető termékek ára ugyanis a felsoroltaknál sokkal magasabb lehet, láttunk például gyermekeknek – nem kamaszoknak! – való hátizsákot 350 lejért is.

Az árak összesítésébe nem kerültek be olyan termékek, mint külön nadrág és póló testnevelésórára, illetve az sem, hogy több iskolában kell osztálypénzt és/vagy iskolapénzt is fizetni. Emellett olyanra is láttunk példát, amikor a szülők dobták össze a pénzt, és dolgoztak annak érdekében, hogy frissen kifestett teremben kezdjék el a tanévet a diákok. Továbbá számolni kell azzal is, hogy bizonyos tantárgyakból szükség lesz olyan tankönyvekre, amelyeket az állam nem biztosít. Ez egy újabb kiadás, ami a családi kasszát érinti. A teljes kép érdekében hozzá kell tenni, hogy vannak olyan iskolák, ahol nem gyűjtenek osztálypénzt, sem iskolapénzt, és a termek felújítása sem terheli a szülők pénztárcáját, sőt, próbálnak segíteni a kiadások lefaragásán azzal, hogy fénymásolatot készítenek bizonyos tankönyvekből, többek között ilyen iskola a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceum is.

Illusztráció Fotó: Nagy Tibor (archív)

Ugyanakkor az iskolához és az „ingyenes” oktatási rendszerhez kapcsolódó kiadások nem állnak meg a tanév elején. Egyrészt év közben pótolni kell az elhasználódott tanszereket, és új füzetekre is szükség van, ha a korábbiak beteltek. Másrészt ott vannak az iskolai kirándulások is, amelyek komoly – bizonyos családok számára pedig megengedhetetlen – terhet jelentenek. Lehet, hogy valakinek olcsónak tűnik egy 200-300 lejes hétvégi program, de sokan ezt sem tudják kigazdálkodni. És akkor még nem beszéltünk arról, hogy egyes állami iskolákban külföldi osztálykirándulásokat is szervezneknek. Természetesen, ha valaki egy utazási irodán keresztül vagy egyénileg utazna ugyanebbe a célországba, az valószínűleg többe kerülne; csakhogy vannak családok, amelyek ezt a lehetőséget sem engedhetik meg maguknak. Egy szülőnek pedig bizonyára rendkívül nehéz elmagyaráznia a gyermekének, hogy ő miért kell kimaradjon ebből.

Marosvásárhely önkormányzata megpróbál segíteni

A marosvásárhelyi városvezetés is érzi, hogy sok család számára anyagi nehézséget okoz tanévkezdés, éppen ezért indították el az Első iskolatáska programot, amelynek keretében hétfőn minden előkészítő osztályos kapott egy iskolatáskát, benne a szükséges tanszerekkel. Tagadhatatlan, hogy ez sok család számára valóban hatalmas segítség, de kérdés az, hogy vajon minden diáknak szüksége van-e erre a táskára és a tanszerekre, vagy talán jobb lett volna ugyanebből a pénzből a valóban rászorulókat támogatni mondjuk egy testnevelésórához szükséges cipővel, öltözettel? Mert gyaníthatóan vannak olyan családok, amelyeknek a tanévkezdés nem okozott anyagi terhet. A kezdeményezés dicséretes, de a jövőre nézve érdemes lenne a részleteit finomítani.

Sikerekben és egészségben gazdag tanévet mindenkinek!

Ha már szóba került az egészség és a tanév, akkor szem előtt kell tartani, hogy iskolakezdéskor megnövekszik a fertőző betegségek száma, de az iskolai stressz okozta testi-lelki panaszok is. *Dr. Soós Szabó Klára* családorvos, a Családorvosok Hargita Megyei Szövetségének elnöke arról beszélt a Marosvásárhelyi Rádió műsorában, hogy leggyakrabban a légúti fertőzések jelentkeznek ebben a periódusban, ami annak is az eredménye, hogy relatív közel ülnek egymáshoz a tanulók egy zárt térben. Emellett a bélrendszeri fertőző betegségek aránya is megnövekedik. A családorvos szerint a megelőzés szempontjából kiemelten fontos, hogy a szülők arra szoktassák a gyermeküket, hogy mossanak kezet, a saját eszközeiket használják, ne igyanak más kulacsából, és használjanak zsebkendőt. Ha tüsszentenek, akkor vagy zsebkendőbe, vagy ha nincs kézügyben zsebkendő, akkor könyökhajlatba, emelte ki dr. Soós Szabó Klára, aki azt is hozzátette, hogy ezt a gyermekekkel csak türelmesen, játékosan és nem kioktató stílusban lehet megértetni.

A lelki panaszok kapcsán a családorvos felhívta a figyelmet arra, hogy az iskolakezdés mindig szorongással jár, különösen a cikluskezdő osztályok esetében. Ezen panaszok megjelenthetnek hasfájás, étvágytalanság, hányinger vagy akár éjszakai bevizelés formájában is. Ennek a megelőzéséért a szülők sokat tudnak tenni, például azon gyermekek esetében, akik először mennek óvodába, iskolába, a gyerekeket érdemes pár alkalommal bevinni az oktatási intézménybe, mondta a családorvos, akinek a tapasztalatai alapján ebben a pedagógusok is partnerek. Ezen folyamatnak köszönhetően a gyermek megismeri, hogy ő milyen környezetbe fog járni, és nem éri olyan nagy meglepetésként az egész változás.

Az egészség kapcsán az is kiemelten fontos, hogy már szeptemberben elkezdjék a szülők a gyermekek immunrendszerének az erősítését C- és D-vitamin adagolásával. Emellett oda kell figyelni a gyermekek alvására, arra, hogy kellő órát töltsenek pihenéssel, de legyen idejük játszani is, hogy oldódjanak, mondta dr. Soós Szabó Klára, aki szerint nem szabad egy gyermektől csak a tel-jesítményt elvárni.

Kortárs művészeti központ lett egy vasútállomás

Szeptember 3-án a Máramaros megyei Szacsalon megnyílt a Linia Izei Art Center, a kortárs művészetnek, a kutatásnak, a művészeti rezidenciaprogramoknak és a helyi közösségnek szentelt új kulturális tér. A projekt Romániában az első olyan kezdeményezés, amelynek keretében egy egykori vasúti megállóhelyet állandó kulturális térré alakítottak át egy jelenleg is működő vasútvonal mentén.

A Linia Izei Art Center a Román Kortárs Művészeti Egyesület (ARAC) kezdeményezésére, a miniszterelnöki hivatal keretében működő Fenntartható Fejlődés Főosztállyal partnerségben valósult meg.

Az ünnepélyes megnyitón részt vett Borbély László államtanácsos, a Fenntartható Fejlődés Főosztály koordinátora, Ötvös Koppány Bulcsú, a Kulturális Minisztérium államtitkára, Gabriel-Valer Zetea, Máramaros Megye Tanácsának elnöke, Gabriel Dologa, Szacsal község polgármestere, Daniela Oniţa-Ivaşcu, a Máramaros Megyei Kataszteri és Ingatlannyilvántartási Hivatal (OCPI) igazgatója, a CFR és a helyi közigazgatás képviselői, művészek, kurátorok, a projekt partnerei, valamint a helyi közösség tagjai.

„A szacsali Linia Izei Art Center projekt megmutatja, hogyan lehet a meglévő örökséget új funkcióval felruházni a közösség javára. Az egykori megállóhely állandó kulturális térré alakítása lehetőséget teremt a művészet, az oktatás és a párbeszéd számára, miközben megőrzi a kapcsolatot a hely történelmével és helyi identitásával” – nyilatkozta Borbély László államtanácsos, a Fenntartható Fejlődés Főosztály koordinátora.

Az esemény keretében megnyílt a „A folytonosság ritmusai” című kiállítás is, amely az infrastruktúra, az örökség, a víz, a táj és a közösség kapcsolatából kiindulva jött létre. A tárlat Matei Bejenaru, Iosif Király, Aurora Király, Ioana Cîrlig, Megan Dominescu, Iulian Bisericaru, Mihaela Moldovan, Dan Vezentan, Radu Marţin, Anton Király, Ilie Mihali, Adelina Ivan, Delia Popa, Kamila Stovrag és Anetta Mona Chişa műveit mutatja be.

A művészeti program az Iza-völgy sajátos elemeiből – az Iza folyóból, a hidrológiai rendszerekből, a mezőgazdasági gyakorlatokból, a hagyományos berendezésekből és a helyi anyagokból – indul ki, és a folytonosság és változás, az örökség és a közösség átalakulása közötti kapcsolatot vizsgálja. A program művészeti koordinátora Anca Poteraşu.

Az egykori váróteremben működik a Váróterem (Camera de Aşteptare), egy helyi lakosok, utazók és látogatók előtt nyitott tér, amely megőrzi az épület eredeti funkciójának emlékét, és egy új kulturális és társadalmi környezetbe helyezi azt.

A Linia Izei programot 2023-ban indította el a Román Kortárs Művészeti Egyesület szacsali művészeti rezidenciaprogramként. Az első két alkalom olyan együttműködési lehetőségeket teremtett művészek, kézművesek és a helyi közösség tagjai között, amelyek kutatási projektek, művészeti alkotások és nyilvános események révén valósultak meg. A 2026-os program egy hosszú távú fejlődési szakasz kezdetét jelenti a Linia Izei · Art Center megnyitásával.

A működő vasútvonal mentén található egykori Szacsal megállóhely új kulturális funkciót kapott, miközben megőrizte kapcsolatát a hely történelmével és identitásával. Az épített örökség és a meglévő infrastruktúra értékeinek hasznosításával a Linia Izei Art Center találkozási pontot teremt a közösség számára, és hozzájárul az Iza-völgy fenntartható fejlődéséhez. (*közlemény*)

Szoboszlai góllal, a Liverpool győzelemmel kezdett a Bajnokok Ligájában

Szoboszlai Dominik góllal, csapata, a Liverpool pedig az Atlético Madrid 2-1-es legyőzésével kezdett a labdarúgó Bajnokok Ligája nyitófordulójának szerdai játéknapján.

Az első kör egyik legnagyobb rangadója kiegyenlített küzdelmet hozott az első félidőben. Bő negyedóra után, annak ellenére, hogy inkább a Vörösök voltak veszélyesebbek, a spanyol csapat szerzett vezetést. A Mersey-parti együttes, amelyben Szoboszlai mellett Kerkez Milos is kezdő volt, a magyar válogatott csapatkapitányának köszönhetően még a szünet előtt egyenlített, ugyanis a 16-os előterében két madridi játékost kicselezett, majd a labda Araujóhoz került, aki sarokkal visszatette azt, Szoboszlai pedig nyolc méterről a kapu jobb oldalába gurított. A 25 éves középpályásnak ez volt a 13. találata a legrangosabb európai kupasorozatban. A második félidő elején az argentin Alexis Mac Allister találatával már a Liverpool vezetett, a hátralévő negyven percben pedig nem tudott pontot menteni az Atlético a kiegyenlített összecsapáson, amelyen nagyobb helyzeteik a hazaiaknak voltak. Szoboszlai végigjátszotta a meccset, Kerkezt a 88. percben cserélték le.

A Sallai Rolandot jobb oldali védőként foglalkoztató török Galatasaray hiába futballozott fölényben, és szerzett vezetést korán, a Sporting Lisszabon váratlanul egyenlített. A folytatásban a portugálok átvették az irányítást, aminek köszönhetően fordítottak, és 3-1-es sikerükkel otthon tartották a három pontot. A magyar válogatott támadó végigjátszotta a mérkőzést.

A Camp Nouban a szakadó eső miatt erősen foghíjas lelátók előtt kezdett a Barcelona és a Feyenoord. A házigazdáknál Hansi Flick vezetőedző a hétvégi bajnokihoz képest öt helyen változtatta meg csapatát, amely villámgyors akcióból szerzett vezetést Raphinha révén. A brazil csatár a 3. percben Lamine Yamal passzánál egy védőt megelőzött, másik két holland játékost egy visszacsellel becsapott, majd a kapuba lőtt. Az alapfelállását ezúttal stabilabb védekezésre cserélő Feyenoord bő tíz perc után jött ki a szorításból, és a 20. percben már a vendégek hiányoltak egy büntetőt. Az eső közben elállt, a drukkerek már így tapsolhattak a 22. percben Karim Adeyemi húsz méterről lőtt bombagóljának. A szünetig maradt a Barcelona mezőnyfölénye, ami azonban a kezdéssel ellentétben már nem volt nyomasztó. Pedri kiugratásából Raphinha érvényes, a Feyenoord les miatt meg nem adott gólig jutott a második félidő első részében. A 77. percben Lamine Yamal szabadrúgásból növelte a különbséget, amit a 82. percben Sem Steijn csökkentett. A hajrára maradt az alig két perce becserélt friss nyári szerzemény Gabriel Jesus első gólja, majd kapufán csattanó fejese.

Stuttgartban a hazaiak támadója, Ermedin Demirovic az első félidő közepén 12 perc alatt háromszor talált a Viking Stavanger kapujába, a vendég norvégok Zlatko Tripic góljával tudtak egyenlíteni, de csak rövid időre. A fordulásig maradt a németek fölénye, de újabb gól már nem született, miként a játékot tekintve kiegyenlített második játékrészben sem.

A címvédő és sorozatban harmadik diadalára hajtó Paris Saint-Germainnek a papírformának megfelelően nem okozott gondot a vendég Slovan Pozsony legyőzése. Elsősorban két világbajnok remekelt a 6-1-es győzelmet arató együttesben: a francia Ousmane Dembélé duplázott és két gólpasszt adott, míg a spanyol Ferran Torres mesterhármast ért el.

A nap másik rangadóján az idén döntős Arsenal az első félidőben meddő, a másodikban nyomasztó fölényben játszott a Napoli otthonában, a meccset a 75. percben a norvég Martin Ödegaard 18 méteres, jobb kapufáról bepattanó lövése döntötte el az angolok javára.

Szoboszlai Dominik, a Liverpool játékosa ünnepel, miután gólt lőtt a labdarúgó Bajnokok Ligája első fordulójának Liverpool FC – Atlético Madrid mérkőzésén a liverpooli Anfield Stadionban 2026. szeptember 9-én
Fotó: MTI/EPA/Adam Vaughan

Eredményjelző

Bajnokok Ligája, alapszakasz, 1. forduló: Paris Saint-Germain – Slovan Pozsony 6-1, Liverpool FC – Atlético Madrid 2-1, Sporting Lisszabon – Galatasaray 3-1, SSC Napoli – Arsenal 0-1, FC Barcelona – Feyenoord 5-1, VfB Stuttgart – Viking Stavanger 3-1.

Román és magyar futballbajnoki és kupamérkőzések a televízióban

Szeptember 11., péntek:

* 18.00 óra: Konstancai FCV Farul – Aradi UTA (Szuperliga, 9. forduló)

* 21.00 óra: FK Csíkszereda – Bukaresti FC Dinamo 1948 (Szuperliga, 9. forduló)

Szeptember 12., szombat:

* 14.00 óra: Debreceni EAC – Ferencvárosi TC (MOL Magyar Kupa)

* 17.00 óra: Diósgyőri VTK – Videoton FC Fehérvár (MOL Magyar Kupa)

* 18.30 óra: Sepsiszentgyörgyi Sepsi OSK – Kolozsvári CFR 1907 (Szuperliga, 9. forduló)

* 21.30 óra: Bukaresti Rapid 1923 – FC Voluntari (Szuperliga, 9. forduló)

Szeptember 13., vasárnap:

* 15.00 óra: Dorogi Bányász FC – Újpest FC (MOL Magyar Kupa)

* 15.00 óra: Campionii FC Argeș Pitești – FC Botosán (Szuperliga, 9. forduló)

* 20.30 óra: Vajdahunyadi Corvinul 1921 – CSU Craiova (Szuperliga, 9. forduló)

Szeptember 14., hétfő:

* 18.00 óra: Kolozsvári FCU – Galaci Suporter Club Oțelul (Szuperliga, 9. forduló)

* 21.00 óra: Bukaresti FCSB – FC Petrolul 52 Ploiești (Szuperliga, 9. forduló)

A Szuperliga mérkőzéseit a DigiSport és a Prima Sport, a MOL Magyar Kupa találkozóit az M4 Sport+ és a Duna World televízió közvetíti.

Lezárult a benevezés a 15. Székely Vágtára

Lezárult a benevezés a 15. Székely Vágtára, így összeállt az idei versenyek nevezési listája. A szeptember 11–12-én, a maksai Óriáspince-tetőn megrendezésre kerülő eseményre a Székely Vágta, a Góbé Futam, a Huszárgyerek Vágta és a Kishuszár Vágta kategóriáiban összesen 37 nevezés érkezett.

A nevezési időszak lezárultával kialakult a versenyekre jelentkezett lovasok névsora, azonban a rajthoz állás feltétele az állatorvosi vizsgálaton való megfelelés. A nevezett lovasok és lovaik a verseny kezdete előtt esnek át a kötelező állatorvosi ellenőrzésen, amelyet követően véglegessé válik a rajthoz álló mezőny.

A Nemzeti Vágta kvalifikációs futamaként zajló Székely Vágtára 12 település nevezett, a Góbé Futamra 12, a Huszárgyerek Vágtára a 10–13 éves korosztályban 4, míg a Kishuszár Vágtára a 14–17 éves korosztályban 9 nevezés érkezett. Az idei rendezvény fontos változása, hogy a Székely Vágta két nap alatt, szeptember 11-én és 12-én zajlik, vasárnap pedig már nem lesz Vágta-program. A versenyfutamokra szombaton kerül sor, a döntőket pedig szombaton este rendezik meg.

A nevezett lovasok névsora:

Székely Vágta: Sepsiszentgyörgy – Sebestyén Roland, Havad – Deé Lukács Janka, Sáromberke – Berekméri Botond, Zágon – Márton Eszter, Papolc – Fazakas Gusztáv Zsolt, Nagyborosnyó – Ferencz Csongor Szabolcs, Nyárádszereda – Török Csaba, Etéd – Kelemen Sándor Géza, Esztelnek – Papp Alpár, Kecset – Demény Magor, Farkaslaka – Bálint Szilamér, Jedd – Fülöp Armand.

Góbé Futam: Papolc – Márton Eszter, Kézdivásárhely – Tóth Szabolcs Levente, Réty – Ferencz Csongor Szabolcs, Székelyvécke – Deé Lukács Janka, Székelyszentlélek – Sebestyén Roland, Zágon – Fazakas Gusztáv Zsolt, Nagyborosnyó – Veress György Máté, Nyárádszereda – Török Csaba, Lövéte – Ladó Bernadett, Mezőpanit – György Mátyás Zsolt, Jedd – Fülöp Armand, Kecset – Demény Emese.

Huszárgyerek Vágta – 10–13 év: Sepsiszentgyörgy – Hermány Bianka, Szováta – Benedek Iringó, Illyefalva – Domokos Boróka, Farkaslaka – Sebestyén Örs.

Kishuszár Vágta – 14–17 év: Gidófalva – Kész Laura Tímea, Zágon – Veress György Máté, Papolc – Veres Kristóf, Zetelaka – Bálint István, Nyárádkarácson – Kiss Szidónia, Sepsikőröspatak – Pál Erzsébet Krisztina, Marosszentgyörgy – Kuti Evelin Emese, Farkaslaka – Orbán Bíborka, Kecset – Gergen Anna-Enikő.

A nevezési listán szereplő lovasok tehát a következő napokban még az állatorvosi vizsgálaton vesznek részt. A hivatalos rajtlista az ellenőrzések lezárását követően válik véglegessé. (*közlemény*)

TRANSPORT LOCAL
Târgu Mureș • Marosvásárhely
KÖZSZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT

Iskolába busszal: különjáratok és új diákbérletek segítik a tanévkezdést

Az új tanévben újra megtelnek a reggeli járatok diákokkal. A marosvásárhelyi Közszállítási Vállalat idén is külön diákjáratokkal segíti az iskolába jutást, szeptember 15-től pedig megkezdődik a 2026–2027-es tanévre szóló diákbérletek kiváltása is.

A régi bérlet még érvényes – nem kell az első napokban sietni. A 2025–2026-os tanévre kiállított diákbérletek október 31-ig használhatók, az új tanévre szóló kártyák kiváltása pedig szeptember 15-én kezdődik.

Az új diákbérletek a Mihai Eminescu Művelődési Házban, a Nicolae Grigorescu utca 19. szám alatt, hétfőtől péntekig 10 és 17 óra között válthatók ki. A szükséges iratok nem változtak: a tanévre szóló iskolai igazolás mellett a 14 év feletti diákok esetében a személyazonossági igazolvány másolatára, 14 év alatt pedig a születési bizonyítvány és a szülő személyazonossági igazolványának másolatára van szükség. A személyes adatok kezelésére vonatkozó nyilatkozat a helyszínen tölthető ki, a kártya ára 10 lej.

Több járaton külön autóbusz várja a diákokat

A tanévkezdéssel a diákok közlekedését külön, számukra biztosított autóbuszok is segítik. Bizonyos időpontokban a megszokott menetrend szerinti busz mellett egy második autóbusz is indul, amely kizárólag diákokat szállít.

A diákjáratok a következők:

- 10-es járat: 6:55 – Nyárfa utcai megálló
- 12-es járat: 7:08 – Nyárfa utcai megálló
- 18-as járat: 7:06 – Plaza M megálló
- 19-es járat: 7:02 – Jeddi úti végállomás
- 23-as járat: 6:59 és 7:13 – Közszállítási Vállalat megálló
- 32-es járat: 17:11 – Nyárfa utcai megálló

Emellett az 1-es és a 2E iskolai járatok kizárólag a diákok szállítását szolgálják.

A különjáratok nemcsak az iskolába jutást könnyítik meg, hanem ahhoz is hozzájárulnak, hogy a reggeli csúcsidőben a többi autóbusz kevésbé legyen zsúfolt. Ezért arra kérjük a diákokat és a szülőket, hogy az utazás megtervezésekor számoljanak ezekkel a lehetőségekkel.

Az új tanév újra mozgalmasabb reggeleket hozott Marosvásárhelyre. Ha lehet, válasszuk az iskolába vezető útra is a tömegközlekedést. Mi pedig azon dolgozunk, hogy ez minél egyszerűbb, kiszámíthatóbb és biztonságosabb legyen.

Minden diáknak sikeres tanévet és jó utazást kíván a Közszállítási Vállalat! (x)

Fotó: archív

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓ belterület Jedden. Tel. 0749-456-190. (28967-I)

ELADÓ hűtőszekrény és villanykályha. Tel. 0754-289-758. (28963-I)

ELADÓ 2 hektár kültelek Szovátán (Restád utca), kiváló különféle – gazdasági, szociális, kereskedelmi – tevékenységre, turisztikai célra. Alkudható ár, tel. 0744-556-440. (28990-I)

ELADÓ 6000 négyzetméteres beltelek Nyágrán, megfelel szociális, kereskedelmi tevékenységre, turisztikai célra. Alkudható ár, tel. 0744-556-440. (28990-I)

LAKÁS

ELADÓ ház és melléképületek, 1300 m², Teremiújfaluban. Tel. 0754-898-254. (28947)

KIADÓ egy szoba terasszal (kábeltévé, hűtő, mosógép) egy 55–65 éves nőnek. Lakbér 150 euró, plusz fogyasztás. December 22. út 157. Tel. 0752-010-906. (28989)

KIADÓ központi fekvésű, felszerelt fogászati rendelő (a 2-es poliklinika mellett). Érdeklődni a 0745-510-975-ös telefonszámon. (28990-I)

KIADÓ Marosvásárhelyen hosszú távra – egyetemista részére – másfél szobás, bútorozatlan garzonlakás a Kárpátok sétányon. Telefon 0755-911-482, 17-20 óra között. (p-I)

KÜLÖNFÉLÉK

KÖZÉPKORÚ egészségügyi dolgozóként vállalom egy idős személy gondozását lakás ellenében, hivatalos eltartási szerződéssel. Tel. 0757-055-943. (28946-I)

FUVART, bútorhordást vállalunk személyzettel, külföldre is, és törmelékszállítást. Tel. 0749-543-104. (28413-I)

VÁLLALUNK háztetőkészítést cserépből vagy lemezből, meszelést, szigetelést, kisebb munkálatokat stb. Tel. 0745-680-818. (28988-I)

TÁRSKERESÉS

50-60 év közötti társát keresi 56 éves férfi. Nem jó a magány! Tel. 0773-389-185. (28901)

MEGEMLÉKEZÉS

„Mindazokért, kiket nem láttunk már régen,
Akik velünk együtt ünnepelnek az égben,
Kiknek őrizgetjük szellemét,
Mindazokért egy-egy gyertya égjen!” **(Demjén Ferenc)**
40 éves érettségi találkozónk alkalmával szomorú szívvel és tisztelettel emlékezünk elhunyt
TANÁRAINKRA és OSZTÁLYTÁRSAINKRA.
Az Unirea Líceum 1986-ban végzett diákjai. (28982-I)

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok, nyílászárók. TERASZBEÉPÍTÉS üveggel és ponyvával. Tel. 0745-379-638. (69277)

A MELINDA FUNERAR teljes körű professzionális temetkezési szolgáltatást és ügyintézést biztosít NONSTOP: szállítás bel- és külföldön, hamvasztás, ravatalozás, a temetéshez szükséges kellékek biztosítása. Tel. 0747-581-055, 0740-263-907. Marosvásárhely, Oneşti tér 12. szám. (68166)

TETŐJAVÍTÁS, tetőépítés, ácsmunkák, tetőfedés, valamint kőművesmunkák korrekt áron, precíz és megbízható kivitelezéssel. Tel. 0742-978-175. (sz.)

DR. INCZE SÁNDOR BELGYÓGYÁSZ FŐORVOS betegeket fogad Marosvásárhelyen, a Tudor Vladimirescu utca 21/A szám alatti rendelőben. Előjegyzés a 0265/265-112-es telefonszámon. Küldőpapírral a vizsgálat ingyenes. (28930-I)

SÍRKERETEZÉSI
munkákat vállalunk
mozaikból, gránitból,
30 év tapasztalattal,
garanciával, akár
15–20%-ig terjedő
kedvezménnyel.
Tel. 0744-616-250,
0741-266-013. (28729)

Megpihenni tértél, a fájdalmat elhagyva,
amit reménykedve hordoztál magadban.
Lehunytad a szemed, csendesen elmentél,
Szívedben csak az volt, hogy minket szerettél.

Kegyelettel és örök hálával emlékezünk
SZÁSZ ZSÓFIÁRA
halálának első évfordulóján. Lélekben mindig együtt vagyunk!
Szerető férje, Pali és fia, Szabolcs. (29000-I)

Szolgáltatásaink:
- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

OPTICA OPTOFARM

Marosvásárhely:
- Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:
- Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:
- Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

COMPANIA AQUASERV

Munkálatok Marosszentgyörgyön

Az Aquaserv Rt. felhívja a fogyasztók figyelmét, hogy betervezett hálózatfejlesztési/karbantartási munkálatok miatt szeptember 12-én 8 órától 14 óráig (becsült időintervallum) felfüggeszti az ivóvíz-szolgáltatást **Marosszentgyörgyön**.

Felhívjuk a fogyasztók figyelmét, hogy a vízszolgáltatás újraindításakor előfordulhat, hogy a vezetékekben lévő lerakódások felkavarodása miatt a csapból rövid ideig zavaros víz folyik. Javasoljuk, hogy a vizet, ameddig ki nem tisztul, csak háztartási célokra használják. Elnézést kérünk a kellemetlenségért.

Köszönjük a megértést!

AQUASERV RT., Marosvásárhely

